Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Dostojevskij, F. M.; F. M. Dostojevskij ; fra Russisk ved A. Berlin.
Titel | Title:	Et svagt Hjærte
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Nyt dansk Forlagskonsortium, 1890
Fysiske størrelse | Physical extent:	90 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

58. - 408.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 140123

+Rex

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Dansk Folkebibliothek

№ 110.

Dostojewskij:

Et svagt Hjærte.

Pris 25 Øre.

Dansk Folkebibliothek.

Udkommet er:

Nr. 1. **Ludvig Holberg**: Don Ranudo.
- 2. **Heinrich Heine**: Harzrejsen.
- 3. **Jens Baggesen**: Komiske Fortællinger.
- 4. **Lamartine**: Graziella.
- 5. **Chr. Olufsen**: Gulddaasen.
- 6. **George Eliot**: Amor Barton.
- 7. **Shakspeare**: Hamlet.
- 8. **Hackländer**: To Fortællinger.
- 9. **Garschin**: Fortællinger.
- 10. **Johannes Ewald**: Balders Død.
- 11. **Diderot**: Rameaus Brodersøn.
- 12. **Ludvig Holberg**: Abracadabra m. m.
- 13. **Goethe**: Werther.
- 14. **Jules Michelet**: Jeanne d'Arc.
- 15. **Ludvig Holberg**: Jeppe paa Bjærget.
- 16. **Goethe**: Egmont.
- 17. **Mark Twain**: Skitser I.
- 18. **Wessel**: Udvalgte Skrifter.
- 19. **Chateaubriand**: Atala.
- 20—21. **Baggesen**: Labyrinten I.
- 22. **Chamisso**: Peter Schlemihl.
- 23—24. **Erckmann-Chatrian**: Efter Moskous Brand.
- 25—26. **Fritz Reuter**: Fra Anno tretten.
- 27. **Daudet**: Fortællinger I.
- 28. **Dickens**: Fortællinger.
- 29. **Mommsen**: Brødrene Gracchus.
- 30. **Molière**: Scapins Gavtyvestreger.
- 31—32. **H. F. Ewald**: Hvad Ellen vilde.
- 33—34. **Schiller**: Røverne.
- 35—36. **Maupassant**: Peter og Hans.
- 37. **Byron**: Manfred, Mazeppa og Fangen paa Chillon.
- 38. **Thaarup**: Høstgildet m. v.

F. M. Dostojevskij:

Et svagt Hjærte.

Fra Russisk

ved

A. Berlin.

Kjøbenhavn.

Nyt dansk Forlagskonsortium.

Hoffensberg & Trap's Etabl.

BIBLIOTHECA REGIA
HAFNIENSIS

I.

Arkadius Ivanovitsch Nefedevitsch og Vassja Schumkof, to unge Kolleger i samme Embedsstilling, levede under samme Tag, i én Lejlighed i samme fjerde Etage.

Forfatteren føler ganske vist Nødvendigheden af at give Læseren en Forklaring af Grunden til, at den ene Helt i nærværende Historie er nævnet ved sit fulde Navn, den anden med afkortet Navn, selv om det f. Ex. kun var for, at man ikke skulde ansé en saadan Betegnelse for upassende og tildels familiær. Men det vilde være uomgængelig nødvendigt i dette Øjemed først at give Forklaring over og skildre saavel de handlende Personers Rang som deres Alder, Kald og Embede og tilsidst ogsaa deres Karakter; da der imidlertid findes en Mængde Skribenter, der just begynde nøjagtig saaledes, saa har Forfatteren til denne Fortælling besluttet sig til at begynde umiddelbart med Handlingen, ene og alene for ikke at ligne dem (som nogle maaske ville sige: som Følge af sin grænse-

løse Egenkjærlighed). Efter at denne Fortale er sluttet, begynder han altsaa.

En Aften, netop før Nytaar, kom Schumkof hjem Klokken sex.

Arkadius Ivanovitsch, der laa paa sin Seng, vaagnede og skottede hen til sin Ven. Han bemærkede, at denne var iført sin bedste Stadsdragt og havde en blændende hvid Krave paa. Det vakte selvfølgelig hans Forundring.

„Hvor kan Vassja have været henne saadan? Han har heller ikke spist til Middag her hjemme.“

Schumkof havde imidlertid tændt Lyset, og Arkadius Ivanovitsch gættede strax, at hans Ven havde til Hensigt at vække ham uventet. I Virkeligheden hostede Vassja et Par Gange, gik et Par Gange op og ned ad Gulvet og lod til sidst Piben, som han havde begyndt at stoppe henne i Krogen ved Siden af Ovnen, pludselig falde ud af Haanden. Arkadius Ivanovitsch lo ved sig selv.

„Vassja, lad de Krogveje fare!“ sagde han.

„Arkascha! sover du ikke?“

„Jeg kan sandelig ikke sige det med Sikkerhed, . . . men det forekommer mig dog, at jeg ikke sover.“

„Ak! Arkascha! God Aften, min kjære! Naa! Broder! Naa! . . . Du véd ikke, hvad jeg vil fortælle dig!“

„For vist véd jeg det ikke, ... men kom en Gang her hen!“

Vassja kom strax, som om han havde ventet paa det, idet han iøvrigt ikke anede nogen Underfundighed fra Arkadius's Side. Denne greb ham imidlertid meget behændig ved Hænderne, drejede ham om, fik ham ind under sig og begyndte, som man siger, at pine sit Offer, hvad der syntes at berede den lystige Arkadius Ivanovitsch utrolig Fornøjelse.

„Nu har jeg dig endelig," raabte han „Nu har jeg dig!"

„Arkascha! Arkascha! hvad er det du gjør? Slip mig dog, for Guds Skyld: slip mig, jeg smudser min Kjole til . . . ."

„Det skader intet! Hvad behøver du en Kjole til? Hvorfor er du saa lettroende, at du udleverer dig selv? . . . Fortæl, hvor har du været? hvor har du spist til Middag?"

„Arkascha, for Guds Skyld, slip mig dog!"

„Hvor har du saa spist til Middag?"

„Det er jo netop derom, jeg vil fortælle!"

„Naa, saa fortæl da!"

„Ja, lad mig først slippe løs!"

„Nej dog, jeg slipper dig ikke, før du fortæller mig det!"

„Arkascha, Arkascha! Indsér du da ikke, at det jo aldeles ikke er muligt, helt og holdent umuligt!" raabte den svage Vassja, idet han forgjæves søgte at befri sig for sin Vens stærke Tag. „Der gives dog visse Gjenstande . . ."

„Hvad for Gjenstande? . . .“

„Nu, saadanne, at naar man begynder at tale om dem i en saadan Stilling, saa gaar hele Værdigheden tabt. Det kan aldeles ikke gaa an! Det bliver rent latterligt derved, . . . og her drejer det sig om noget, der aldeles ikke er latterligt, men meget alvorligt.“

„Lad nu være med det alvorlige! Hvad mon han nu har spekuleret ud! Fortæl du bare saadan, at jeg kan faa mig en Latter; men noget alvorligt vil jeg ikke vide af. Hvad vilde du saa ogsaa være for en Ven: Sig mig det! Hvad?“

„Arkascha! Ved Gud, det gaar ikke . . .“

„Jeg vil ingen Snak høre . . .“

„Nuvel, Arkascha!“ begyndte Vassja, liggende tværs over Sengen, mens han af al Magt bestræbte sig for at give sine Ord saa megen Værdighed som muligt: „Arkascha! Jeg kan for min Skyld gjærne fortælle; men . . .“

„Nu, hvad?“

„Naa, jeg har forlovet mig!“

Uden at spilde et Ord, tog Arkadius Ivanovitsch stiltiende Vassja i sine Arme som et lille Barn, omendskjønt han ikke var saa overdrevent lille af Skikkelse, men snarere temmelig langstrakt, blot mager, . . . og gav sig til behændig at bære ham fra den ene Ende af Værelset til den anden, hvorhos han lod, som om han vissede ham i Søvn.

„Nu vil jeg strax til at svøbe dig, Brudgom," sagde han derhos.

Men da han mærkede, at Vassja laa i hans Arme uden at røre sig og uden at sige et Ord mere, betænkte han sig og tog i Betragtning, at han aabenbart havde drevet Spøgen for vidt; han stillede ham midt i Værelset og kyssede ham paa den hjærteligste og venligste Maade paa Kinderne.

„Vassja, du er da ikke vred?"

„Hør, Arkascha . . ."

„Nu, paa Grund af, at det er Nytaars . . ."

„Ja, det har jeg ikke noget imod; men hvorfor er du dog selv saa forrykt, saadan en Vildbasse? Hvor ofte har jeg ikke sagt: Arkascha, ved Gud, ikke saa ilter! . . ."

„Naa, du er altsaa ikke vred?"

„Nu, jeg har ikke noget imod dig; hvem er jeg iøvrigt nogensinde vred paa! Men du kar krænket mig, forstaar du?"

„Hvorledes? — krænket? Paa hvad Maade?"

„Jeg kom til dig som til en Ven med fuldt Hjærte for at betro mig til dig og meddele dig min Lykke . . ."

„Ja, hvad for en Lykke? Hvorfor taler du da ikke?"

„Nuvel, jeg gifter mig jo!" svarede Vassja ærgerlig, fordi han i Virkeligheden var lidt fornærmet.

„Du! Du gifter dig! Virkelig?" raabte Ar-

kadius i fuldstændig Overraskelse til ham. „Nej! nej! — ja, hvad vil det nu sige? Saadan taler jeg, og Taarerne strømme mig ned . . . Vassja, min lille Vassja! Min Søn, lad det nu være godt! Ja, er det nu ogsaa sandt?“ Og Arkadius overfaldt ham med nye Omfavnelser.

„Naa, forstaar du nu, hvad det drejer sig om?“ sagde Vassja. „Du er jo god, du er min Ven, det véd jeg. Jeg kommer til dig med saadan en Glæde, med salig Henrykkelse, og saa skal jeg pludselig aabenbare al denne Hjærtensglæde, al denne Salighed, medens jeg ligger og vælter mig tværs over Sengen, uden den mindste Værdighed. Det indser du jo nok, Arkascha,“ vedblev Vassja halvt smilende. „Det var jo dog en latterlig Stilling. Og jeg tilhørte i dette Øjeblik slet ikke mig selv mere. Jeg kunde dog ikke nedværdige dette Anliggende . . . Havde du bare ovenikjøbet spurgt mig, hvad hun héd, . . . jeg sværger dig til, du havde før kunnet slaa mig ihjel, før jeg vilde have svaret dig.“

„Men Vassja! hvorfor har du dog fortiet det? Havde du fortalt mig det altsammen tidligere, saa havde jeg heller ikke drevet saadan dumme Løjer,“ sagde Arkadius Ivanovitsch i sand Fortvivlelse.

„Naa, lad nu det være godt, lad det! Jeg mente jo kun saadan, . . . du véd jo, hvoraf det altsammen kommer: af at jeg har et godt

Hjærte. Og saa ærgrede det mig, at jeg ikke kunde sige dig det saaledes, som jeg ønskede det, . . . glæde dig, gjøre dig en Fornøjelse, fortælle det smukt, og paa passende Maade indvie dig deri; . . . sandelig, Arkadius, jeg holder saa meget af dig, at jeg tror, at naar du ikke var, vilde jeg slet ikke gifte mig, ja overhovedet slet ikke leve!"

Arkadius Ivanovitsch, der var overordentlig følelsesfuld, lo og græd paa én Gang, da han hørte Vassja tale saaledes. Vassja gjorde ligesaa. Begge kastede sig paany i hverandres Arme og glemte, hvad der var sket.

„Men hvorledes er det saa, hvordan forholder det sig dermed? Fortæl mig alt, Vassja? Tilgiv mig, Broder, jeg er overrasket, aldeles overrasket. Ved Gud! jeg er som lynslaaet. Dog nej, Broder! nej, du har opfundet det hele; ved Gud, du har opfundet det og bundet mig noget paa Ærmet!" skreg Arkadius op og saa endog med uforstilt Mistro Vassja ind i Ansigtet. Men da han der saa den straalende Bekræftelse paa hans Beslutning om snarest muligt at gifte sig, kastede han sig paa Sengen og begyndte dér af Henrykkelse at kaste sig baglænds, saa at Væggene rystede.

„Vassja, sæt dig herhen," raabte han endelig, idet han satte sig overende i Sengen.

„Jeg véd sandelig ikke, Broder, hvordan og hvormed jeg skal begynde."

Begge saa de glad oprømte paa hinanden.

„Hvem er hun, Vassja?“

„Artemjevs Datter!“ . . . udbrød Vassja med en af Lyksalighed dæmpet Stemme.

„Det er ikke muligt!“

„Nu, først har jeg snakket dig Ørene fulde om hende, saa tav jeg stille; men du har ikke mærket noget. Ak! Arkadius, hvad har det ikke kostet mig at holde det hemmeligt for dig; men jeg var bange, undsaa mig ligefrem for at tale! Jeg tænkte, at det hele kunde gaa overstyr, og jeg er jo forelsket, Arkadius! Gud! min Gud! Ser du, hvordan Sagen forholder sig,“ vedblev han, idet han dog stadig gik i Staa af Bevægelse: „hun var forlovet endnu for et Aar siden; men pludselig blev han udkommanderet et eller andet Sted hen; jeg kjendte ham ogsaa, sandt nok! Gud være med ham! Nu vel! han skrev aldeles ikke, er fuldstændig forsvunden. De vente og vente; hvad kan det dog vel betyde? . . . Pludselig kommer han for fire Maaneder siden anstigende som gift, og til dem sætter han ikke sin Fod. Det var groft, lumpent! Og der var ingen, der havde taget sig af hende. Hun græd og græd, den Stakkel, og saa forelskede jeg mig i hende, ... jeg var jo forlængst forelsket, havde hele Tiden elsket hende. Saa begyndte jeg at trøste hende, gik stadig derhen . . . naa, og jeg véd sandelig ikke, hvordan det hele kom,

ogsaa hun fik mig kjær. For en Uges Tid siden kunde jeg ikke udholde det længere; jeg begyndte at hulke, at græde og fortalte hende alt . . . nu vel, at jeg elskede hende, med ét Ord: alt . . . . Hun svarede: „Jeg vilde selv gjærne elske Dem, Vassili Petrovitsch; men jeg er en stakkels Pige; spot ikke over mig; jeg tør ikke elske nogen.“ . . . Nuvel, Broder, forstaar du? Forstaar du det? . . . Nu have vi givet hverandre vort Ord og have forlovet os. Jeg tænkte op og ned; saa siger jeg: „Hvorledes skal vi sige det til din Mama?“ Hun siger: „Det er vanskeligt; hav blot Taalmodighed en lille Tid. Hun er bange; nu for Tiden vilde hun maaske ikke give sit Samtykke; hun græder selv saa . . .“ Men uden at have sagt det mindste til hende, busede jeg i Dag ud med det til den gamle. Lisa faldt paa Knæ for hende, jeg med, . . . naa, og hun gav os sin Velsignelse. Arkascha! Arkascha! min kjære! Vi ville bo sammen. Nej, jeg skilles ikke for nogen Pris fra dig!“ . . .

„Vassja! som jeg nu ser dig her, tror jeg det ikke; Gud skal vide, jeg kan ikke tro det, det sværger jeg dig til. Sandelig, det hele forekommer mig som . . . Hør, du gifter dig altsaa? . . . Hvor kan det dog være, at jeg ikke har vidst det, hvad! I Sandhed, Vassja, jeg vil tilstaa det for dig; jeg selv, Broder, har tænkt paa at gifte mig; men da du nu

gifter dig, saa er det jo lige godt! Nu, velan, vær lykkelig, bliv lykkelig!"

„Broder, nu er jeg saa let om Hjærtet, min Sjæl er saa glad;" . . . sagde Vassja, idet han stod op og oprømt gik frem og tilbage i Værelset. „Er det ikke sandt? Ja! er det ikke sandt? Du føler jo det selv samme? Vi ville leve ganske tarveligt, men vi ville blive lykkelige. Og det er jo ingen Fantasi. Vor Lykke staar jo ikke skrevet i nogen Bog: men vi ville i Virkeligheden blive lykkelige."

„Vassja, Vassja! hør, hvad jeg vil sige!"

„Hvad er det?" sagde Vassja, idet han standsede foran Arkadius Ivanovitsch.

„Der faldt mig saadan en Tanke ind, . . . men jeg er sandelig næsten bange for at meddele dig den! . . . Tilgiv mig, men løs mig min Tvivl! Hvad vil du egentlig leve af? Du véd jo, at jeg er henrykt over, at du vil gifte dig, og jeg kan i min Henrykkelse ikke beherske mig selv; men hvoraf vil du leve? Hvad?"

„Ak Gud, min Gud! Hvad du dog er for et Menneske, Arkascha!" sagde Vassja, idet han højst forbavset saa paa Arkadius. „Hvad fejler du egentlig? Selv den gamle har ikke betænkt sig i to Minutter, da jeg forklarede alt for hende. Spørg hende engang, hvoraf hun har levet? De have kun 500 Rubler aarlig til tre Personer, saa meget beløber hele Pensionen efter den afdøde sig til. Deraf har

hun, den gamle og en yngre Broder til hende levet, og for ham har de endda af disse Penge maattet betale Skolepenge, — og saa ser du endda, hvorledes de leve. Saa er vi to jo næsten Kapitalister! Og ser du, i mangt et godt Aar kan jeg endog skrabe en 700 Rubler sammen.“

„Hør, Vassja! undskyld mig! . . . jeg mener jo, ved Gud! kun saadan, . . . jeg tænker kun saadan i Øjeblikket, at det ikke maa gaa over Styr, . . . hvad er det for 700? Kun 300“ . . .

„Tre Hundrede! . . . Og Julian Mastakovitsch? Har du glemt ham?“

„Julian Mastakovitsch! Min Broder, det er jo aldeles usikkert. Det er ikke det samme som tre Hundrede Rubler i fast Indtægt, hvor hver Rubel er saa tro som en Ven. Julian Mastakovitsch, . . . nu, han er ganske vist en stor Mand; jeg skatter ham, højagter ham, forstaar ham, uagtet han staar saa højt; ja! ved Gud! jeg holder af ham, fordi han holder af dig og betaler dig for dit Arbejde, medens han slet ikke behøvede at betale extra, men ligefrem kunde beordre en af Personalet til sin Tjeneste, . . . men tilstaa det kun selv, Vassja . . . Hør videre! Det er jo ikke noget Vrøvl, jeg kommer med; jeg indrømmer, at man ikke i hele St. Petersborg kan finde en Haandskritt som din, jeg indrømmer dig gjærne Forrangen,“ — lagde Nefedevitsch ikke uden

en vis Begejstring til, — „men pludselig, hvad Gud forbyde, kan du vække hans Mishag, pludselig vil du ikke mere være ham tilpas, og Arbejdet hos ham vil da paa én Gang høre op, han vil antage en anden, . . . nu ja! hvad kan der ikke til syvende og sidst ske! Julian Mastakovitsch kan jo være i Dag rød, i Morgen død, Vassja! . . .“

„Hør, Arkascha! paa den Maade kan jo ogsaa Loftet gjærne strax styrte ned over Hovedet paa os . . .“

„Nu, javel! javel! . . . jeg siger jo ingen Ting . . .“

„Nej! hør paa mig, lad mig tale ud . . . Paa hvad Maade kan han da vel afskedige mig? . . . Nej! lad mig tale ud, du! lad mig tale ud! Jeg udfører jo alt mit Arbejde omhyggelig. Han er jo saa god; han har jo, Arkascha! han har jo i Dag givet mig 50 Rubler i Sølv!“

„Er det muligt, Vassja? Du har altsaa modtaget din Belønning?“

„Hvad for en Belønning! Af hans egen Lomme. Han siger: „Min Ven! du har allerede i fem Maaneder ingen Penge faaet. Vil du have, saa tag her. Jeg takker dig,“ siger han, „jeg er tilfreds . . . Ved Gud, du skal ikke arbejde for intet for mig,“ siger han . . . Sandelig, saadan har han sagt. Jeg fik Taarer i Øjnene! Herre! min Gud!“

„Hør, Vassja! og du har skrevet dit Arbejde færdigt?“

„Nej, ... endnu er jeg ikke færdig med det.“

„Vassja! Min Engel! Hvordan har du dog baaret dig ad?“

„Hør, Arkadius, det gjør ikke noget, . . . jeg har et Par Dages Tid tilbage, jeg bliver nok færdig . . .“

„Hvor kommer det, at du ikke har skrevet det?“

„Naa, der har vi det! der har vi det! Du ser med en saa bedrøvelig Mine paa Sagen, at hele mit Indre rører sig, det gjør ondt i mit Hjærte. Nu, hvad er det saa egentlig? Du gjør mig bestandig saa nedslaaet. Saadan skriger han altid til mig: Ak — ak! — ak! . . . Men tænk selv rigtig over: nu vel, hvad er det saa endelig? Naa, jeg gjør det færdig, ved Gud! jeg gjør det færdig . . .“

„Naar du nu ikke bliver færdig med det, hvad saa?“ raabte Arkadius, idet han sprang op. „Og han har i Dag givet dig en Belønning. Og saa gaar du hen og gifter dig, . . . ej! ej! ej! . . .“

„Det gjør intet; det gjør slet ikke noget,“ raabte Schumkof. „Jeg sætter mig strax hen, lige paa Øjeblikket sætter jeg mig. Det gjør ikke noget!“

„Men hvordan har du dog kunnet forsømme det saaledes, Vassja?“

„Ak, Arkascha! Hvor kunde jeg dog sidde stille? Var vel min Sindsstemning egnet der-

til? Jeg kunde næppe sidde stille i Kancelliet, kunde jo ikke bære, hvad mit Hjærte var fuldt af . . . Ak! Ak! Nu vil jeg sidde oppe i Nat, i Morgen Nat, og i Overmorgen igjen, og — aflevere det færdigt! . . .“

„Er der meget tilbage endnu?“

„Ophold mig nu ikke, for Guds Skyld! ophold mig ikke, vær stille . . .“

Arkadius Ivanovitsch gik paa Taaspidserne hen til Sengen og satte sig. Saa vilde han pludselig igjen rejse sig, men var atter nødt til at sætte sig, da han betænkte, at han kunde forstyrre, uagtet han ikke kunde sidde stille for Sindsbevægelse. Man kunde mærke, at Nyheden havde gjort ham helt fortumlet, og at den første Begejstring endnu ikke havde faaet Tid til at rase ud i ham. Han saa paa Schumkof, denne saa paa ham igjen; han smilede, truede ad ham med Fingeren og trak saa Øjenbrynene frygtelig sammen, (som om Arbejdets hele Kraft og lykkelige Tilendebringelse beroede der,) og stirrede paa Skriveheftet.

Han syntes ligeledes endnu ikke at have overvundet sin Bevægelse, han vexlede Penne, rokkede hid og did paa Stolen, satte sig tilrette og begyndte igjen at skrive, men hans Haand rystede og nægtede at gjøre Tjeneste.

„Arkascha! Jeg har talt til dem om dig,“ sagde han pludselig, som om det lige var faldet ham ind.

„Ja!“ udbrød Arkadius. „Og jeg vilde just til at spørge dig derom. Nu?“

„Nu vel! Ak ja! jeg skal siden fortælle dig det altsammen! Jeg er, ved Gud, selv Skyld deri; men jeg havde aldeles glemt, at jeg ikke vilde sige noget, før jeg havde skrevet fire Blade, og saa kom jeg til at huske paa dig og hende. Broder, jeg kan slet ikke skrive rigtig. Stadig tænker jeg paa eder . . .“

Vassja smilede.

Der indtraadte en Tavshed.

„Fy! hvilken daarlig Pen!“ raabte saa Vassja, idet han ærgerlig kastede den hen ad Bordet.

Han tog en anden.

„Vassja! Hør! Kun et Ord . . .“

„Nu, gjør det hurtig, og for sidste Gang!“

„Er der meget til Rest?“

„Ak! Broder!“

Vassja satte et fortrædeligt Ansigt op, som om der ikke i hele Verden fandtes noget skrækkeligere og pinligere end saadant et Spørgsmaal.

„Meget! Forfærdelig meget!“

„Véd du, der paakom mig en Tanke . . .“

„Hvad var det?“

„Dog nej, nu ikke mere . . . skriv!“

„Naa, hvad var det? Hvad?“

„Klokken er nu syv, lille Vassja!“

Her smilede Nefedevitsch og blinkede skjælmsk til Vassja, stadig dog lidt usikkert,

da han ikke vidste, hvorledes denne vilde optage det.

„Nu, hvad saa?“ spurgte Vassja, der helt havde ophørt at skrive, idet han saa ham lige ind i Øjnene og endog blev ganske bleg af Forventning.

„Véd du hvad?“

„For Guds Skyld, hvilket?“

„Véd du hvad? Du er nervøs, du vil ikke udrette meget med dit Arbejde . . . Holdt, holdt, stille, stille! . . . Jeg kan se, jeg ser . . .! Hør!“ sagde Nefedevitsch, idet han muntert sprang op fra Sengen og afskar Vassja Ordet og med al Magt søgte at besejre hans Indvendinger. „Fremfor alt er det nødvendigt at berolige sig, at fatte sig; ikke sandt?“

„Arkascha, Arkascha!“ udbrød Vassja, idet han sprang op fra Stolen. „Jeg bliver siddende hele Natten, ved Gud! jeg bliver siddende.“

„Nu ja, ja. Du vil først henad Morgenstunden lægge dig til at sove.“

„Jeg vil ikke sove; ikke for nogen Pris vil jeg sove . . .“

„Nej, det gaar ikke; sove maa du. Klokken fem lægger du dig til at sove. Jeg skal saa vække dig Klokken otte. I Morgen er det Fridag. Du sætter dig hen og skriver den hele Dag, . . . og saa Natten igjennem, og . . . men hvor meget er der da egentlig endnu tilbage for dig?“

„Der . . . der!“

Rystende af Sindsbevægelse og Forventning pegede Vassja paa Heftet: „Der!“

„Hør, Broder, det er ikke meget . . .“

„Min kjære Ven . . . dér er der mere endnu,“ sagde Vassja, idet han forknyt saa paa Nefedevitsch, som om Afgjørelsen af, om han skulde gaa eller ikke, beroede ene og alene paa denne.

„Hvormeget er der?“

„To . . . Blade . . .“

„Nu vel? Hør engang! Vi faa det alligevel færdigt, ved Gud, vi faa det færdigt.“

„Arkascha!“

„Vassja! Hør engang! Nu saadan paa Aftenen før Nytaar kommer alle Mennesker sammen i Familiekredsen, og vi to er hjemløse, frændeløse . . . O! Vassja!“

Nefedevitsch slog sine stærke Arme om Vassja og knugede ham i sin Løveomfavnelse.

„Arkadius, det er afgjort!“

„Lille Vassja, jeg vilde just sige det. Sér du, lille Vassja, min krumbenede lille Ven . . . giv Agt . . . det er jo . . .“

Arkadius holdt inde med aaben Mund, fordi han af Sindsbevægelse ikke kunde tale. Vassja holdt ham paa Skulderen, saa ham ufravendt ind i Øjnene og bevægede Læberne, som om hau vilde tale Sætningen til Ende i hans Sted.

„Nu!“ sagde han endelig.

„Forestil mig for dem i Dag!“

„Arkadius, vi gaar der hen til The! Véd du hvad? Véd du hvad? Vi vil ikke vente med det til Nytaar, vi gaar derhen før,“ udbrød Vassja i sand Begejstring.

„Det vil sige i to Timer, hverken mere eller mindre!“

„Og derpaa Adskillelse saa længe, til jeg har gjort Arbejdet færdigt!“

„Lille Vassja!“ . . .

„Arkadius!“

I Løbet af tre Minutter havde Arkadius taget sin Søndagsdragt paa. Vassja børstede blot lidt paa sin, som han ikke havde aflagt; med saadan Iver havde han sat sig til Arbejdet.

Hurtig gik de ned paa Gaden, den ene mere glad bevæget end den anden. Deres Vej førte dem fra Petersborg-Siden til Kolomna-Staddelen.

Arkadius afmaalte sine Skridt kraftig og energisk, saa at man allerede af hans Gang alene kunde kjende hans inderlige Glæde over den sig stadig lykkelig følende Vassjas Lyksalighed. Vassja tog kortere Skridt, uden dog derved at tabe i Værdighed. Tværtimod — Arkadius Ivanovitsch havde endnu aldrig set ham i et for ham selv gunstigere Lys. Han satte endog paa en vis Maade i dette Øjeblik større Pris paa ham end tidligere, og en vis Legemsfejl hos Vassja, som Læseren endnu ikke

kjender, (— Vassja var voxet lidt skjævt —), og som stedse fremkaldte en overmaade kjærlighedsfuld Følelse af Medlidenhed i Arkadius Ivanovitschs gode Hjærte, forøgede endog den dybe, inderlige Medfølelse, som hans Ven særlig i dette Øjeblik nærede for ham, og som Vassja selvfølgelig i enhver Henseende var værdig til.

Arkadius Ivanovitsch havde endog gjærne kunnet græde af Glæde, men han betvang sig dog.

„Hvorhen, hvorhen, Vassja? Denne Vej er nærmere!“ raabte han, da han saa, at Vassja vilde dreje af henimod Vosnessenskij Prospektet.

„Stille, Arkadius, stille!“

„Denne Vej er dog sandelig nærmere, Vassja!“

„Arkascha, véd du hvad?“ begyndte Vassja hemmelighedsfuldt med en Stemme, ligesom hendøende af Glæde. „Véd du hvad? Jeg kunde have Lyst til at bringe en lille Gave med til Lisa . . .“

„Hvad da?“

„Her, Broder, ved Hjørnet bor Madam Leroux, en ganske mageløs Butik!“

„Hæ, nu?“

„En lille Hovedpynt, kjære Ven, en lille Hovedpynt! Jeg saa i Dag saadan en allerkjæreste lille Tingest; jeg spurgte paa den: Façonen skal nok hedde Manon Lescaut . . . et lille Vidunder! Baandene er kirsebærrøde,

og naar den ikke er dyr, . . . Arkadius, ja! selv om den ogsaa er . . .!"

„Efter min Anskuelse overtræffer du alle Digtere, Vassja! Lad os saa gaa! . . ."

De løb videre, og to Minutter senere traadte de ind i Butikken.

En sortøjet fransk Dame med lokket Haar modtog dem og fik strax ved Synet af Kjøberne et lige saa glad og lykkeligt Udseende som de selv, ja! om jeg turde sige det, et endnu lykkeligere.

Vassja kunde gjærne have kysset Madam Leroux af Henrykkelse.

„Arkascha," sagde han halvhøjt, idet han kastede et almindeligt Blik paa alle de herlige og storartede Sager, der paa Træsøjler stod paa den uhyre Butiksdisk . . . „Vidunderligt! Hvad er det? Og dette? Se engang for Exempel dette Stykke Nips, ser du det?" hviskede Vassja, idet han pegede paa en allerkjæreste lille Kappe paa Kanten af Bordet, rigtignok ikke den, som han vilde kjøbe, fordi han allerede i Frastand havde set den rigtige, der stod paa den anden Ende af Bordet, og med Blikket rent havde fordybet sig i den.

Han betragtede den paa en saadan Maade, at man kunde tro, at enten nogen vilde tage den og stjæle den, eller at Kappen selv fra sin Plads vilde flyve bort gjennem Luften blot for ikke at komme i Vassjas Hænder.

„Der," sagde Arkadius Ivanovitsch, idet

han pegede paa én, „denne er efter min Mening den bedste.“

„Naa, lille Arkadius, det gjør dig ganske vist Ære; jeg begynder virkelig at faa noget ganske særlig tilovers for dig paa Grund af din Smag,“ sagde Vassja, idet han i sin Hjærtensglæde skjælmsk forstilte sig for Arkadius. „Din lille Kappe er fortryllende, men kom engang her hen.“

„Hvor er der da en bedre, Broder?“

„Se engang her.“

„Den der?“ spurgte Arkadius tvivlende.

Men da Vassja, som ikke længere formaaede at udholde det, tog den ned fra Træpinden, hvorfra den nu som det syntes pludselig fløj frivillig ned, som om den efter saa lang Ventetid glædede sig ved en saa god Kjøber, — da alle dens Baand, Piber og Kniplinger begyndte at rasle, da trængte et uventet Henrykkelsens Skrig sig frem af Arkadius Ivanovitschs mægtige Bryst.

Selv Madame Leroux, der hele Tiden, medens Valget stod paa, havde iagttaget sin utvivlsomme Værdighed og sin Overlegenhed i Smagssager og kun nedladende havde tiet stille, belønnede nu Vassja med et fuldt ud bifaldende Smil, saa at alt ved hende, hendes Blik, hendes Haandbevægelse, dette Smil sagde: — „Ja! De har gættet det, og De er derfor den Lykke værdig, som venter Dem.“

„Den koketterede jo, den koketterede lige-

frem i sin Ensomhed!“ sagde Vassja, idet han overførte hele sin Kjærlighed paa det henrivende Hovedtøj. „Den har skjult sig med Vilje, den Skjælm, min lille Due!“

Og han kyssede den, det vil sige Luften, som omgav den, fordi han var bange for at berøre sit Klenodie.

„Saaledes skjuler altid den sande Fortjeneste og Dyd sig,“ føjede Arkadius begejstret til, idet han i Spøg her anbragte denne Frase fra en aandrig Avis, som han havde læst om Morgenen. „Nu, Vassja! hvad mener du?“

„Vivat, Arkadius! Du er jo vittig i Dag; du vil gjøre Furore hos Damerne, som man plejer at sige, . . . det forudsiger jeg dig. Madame Leroux! Madame Leroux!“

„Hvad befaler De?“

„Min kjære Madame Leroux! . . .“

Madame Leroux saa paa Arkadius Ivanovitsch og smilede nedladende.

„De kan ikke tro, hvor jeg forguder Dem i dette Øjeblik . . . Tillader De, at jeg kysser Dem? . . .“

Og Vassja kyssede Butikkens Ejerinde.

Hun maatte et Øjeblik bestemt tage hele sin Værdighed fangen, for ikke rent at blamere sig med saadan en Gavstrik; men jeg paastaar, at man dertil ogsaa maa være i Besiddelse af al den medfødte, uefterlignelige Elskværdighed og Gratie, med hvilken Madame Leroux optog Vassjas Begejstring.

Hun undskyldte ham, og hvor klogt, hvor gratiøst forstod hun ikke at finde sig tilrette igjen efter denne Tildragelse.

Hvor var det ogsaa muligt at blive vred paa Vassja?

„Madame Leroux, hvad er Prisen?“

„Den der koster fem Sølvrubler,“ svarede hun, idet hun med et nyt Smil bragte sin Kjole i Orden.

„Og denne, Madame Leroux?“ sagde Arkadius Ivanovitsch, pegende paa den, han havde valgt.

„Den der — otte Rubler!“

„Nu, tillader De, tillader De; — nu tilstaa, Madame Leroux . . . naa, hvilken er den bedste, gratiøseste, mest henrivende; hvilken ligner vel Dem mest?“

„Den er kostbarere, men Deres Valg, — c'est plus coquet!“

„Nuvel, saa ville vi ogsaa tage den!“

Madame Leroux tog et Ark af det allerfineste Papir, hæftede det sammen med en Knappenaal, og Papiret med den deri indpakkede Kappe forekom næsten lettere, end det tidligere var uden Kappen. Vassja tog det hele forsigtig, med tilbagholdt Aandedræt, bukkede til Afsked for Madame Leroux, sagde hende endnu et Par smigrende Ord og forlod Butikken.

„Jeg er Verdensmand, Arkascha; jeg er født til Verdensmand!“ sagde Vassja, idet han

brød ud i en næppe hørlig, kort, nervøs Latter og omhyggelig undgik alle, der kom ham i Møde, og som han havde bestemt mistænkt for at nære den onde Hensigt at trykke hans kostbare Kappe flad.

„Hør, Arkadius, hør!“ begyndte han et Øjeblik senere, og en vis Højtidelighed, en usigelig Elskværdighed klang ud af hans Stemmes Tone. „Arkadius, jeg er saa lykkelig, saa lykkelig!“

„Lille Vassja! og hvor jeg ogsaa er lykkelig, du kjære!“

„Nej, Arkadius, nej! Din Kjærlighed til mig er grænseløs, det véd jeg; men du kan ikke føle Hundreddelen af, hvad jeg føler i dette Øjeblik. Mit Hjærte er saa fuldt, saa fuldt! Arkadius! Jeg fortjener ikke en saadan Lykke. Det hører jeg; jeg føler det! Hvorfor bliver den mig da til Del?“ vedblev han med en af Hulken næsten kvalt Stemme. „Hvad har jeg da gjort, sig mig det! Se engang, hvor mange Mennesker, hvor mange Taarer, hvor megen Lidelse, hvor meget Hverdagsslid uden en eneste Højtidsdag! Og jeg! Mig elsker en saadan Pige, mig, . , . dog du vil snart selv komme til at se hende, vil selv skatte hendes ædle Hjærte. Jeg er af lav Herkomst, men nu har jeg en Rang og et uafhængigt Udkomme — Gage! Jeg kom vel til Verden med en Legemsfejl, jeg er voxet en Smule skjævt. Se, hun fik mig kjær, saadan som

jeg er. Idag var Julian Mastakovitsch saa venlig, saa hensynsfuld, saa høflig; han taler ellers sjælden til mig, — men i Dag kom han hen til mig: Naa, hvordan gaar det, Vassja! sagde han (Ved Gud! han kaldte mig saadan ligefrem Vassja), du skal vel sværme lidt omkring i Festdagene, hvad! Og saa lo han selv."

„Saadan og saadan, siger jeg saa: Deres Excellense! Jeg har et Arbejde at udføre; men saa tager jeg Mod til mig og siger: maaske jeg ogsaa vil more mig lidt, Deres Excellense! — ved Gud! det sagde jeg. Og saa gav han mig Penge, og sagde endnu et Par Ord til mig. Broder! Jeg stak i at græde; ved Gud! Taarerne strømmede ned, og han, syntes jeg, blev ogsaa rørt; han slog mig paa Skulderen og sagde: Føl, Vassja! føl altid, hvad du føler nu . . ."

Vassja tav et Øjeblik. Arkadius Ivanovitsch vendte sig om og tørrede ogsaa med Haanden en Taare bort.

„Og endnu ét, endnu ét . . ." fortsatte Vassja: „jeg har endnu aldrig sagt dig det, Arkadius . . . Arkadius! Du gjør mig saa lykkelig med dit Venskab; uden dig kunde jeg ikke leve her i Verden — nej! nej! sig ikke noget, Arkadius. Lad mig trykke din Haand, lad mig ta-ak-ke dig!" Og Vassja kunde igjen ikke sige noget. Arkadius Ivanovitsch vilde ligefrem falde Vassja om Halsen, men

da de var ved at gaa tværs over Gaden, og der næsten lige i Ørene paa dem lød et skingrende: Varsko! — saa flygtede begge angst og bange i Hast ind paa Fortovet. Arkadius Ivanovitsch var endog glad over denne Afbrydelse. Han undskyldte Vassjas overstrømmende Taknemmelighedsfølelse maaske ene ved det aldeles usædvanlige ved det nærværende Tidspunkt. Men selv ærgrede han sig egentlig. Han følte, at han hidindtil kun havde gjort saa lidt for Vassja. Han skammede sig for sig selv, da Vassja begyndte at takke ham for saadanne Ubetydeligheder. Men han havde jo hele Livet for sig, og Arkadius Ivanovitsch aandede igjen friere . . .

II.

Man havde helt hørt op at vente dem. Et Bevis herpaa var det, at de allerede sad ved Theen. Men sandt nok, gamle Mennesker er undertiden langt mere skarpsindige end Ungdommen, og tilmed hvilken Ungdom! Lille Lise havde jo dog for Alvor forsikret, at han ikke vilde komme.

„Han kommer ikke, lille Moder! Mit Hjærte siger mig, at han ikke kommer."

Men Moderen sagde stadig, at hendes Hjærte tværtimod følte, at han sikkert vilde komme, at han ikke vilde kunne sidde stille, at han vilde komme ilende, og at han nu ikke havde Tjenesteforretninger, det var jo nu ved

Nytaar! Lise ventede ham slet ikke, da hun aabnede Døren, — hun kunde ikke tro sine egne Øjne og tog imod dem næsten aandeløs, med pludselig Hjærtebanken som hos en fangen lille Fugl, idet hun blev helt rød og med Kinder glødende som et Kirsebær, hvad hun ogsaa forbavsende lignede.

Min Gud! hvilken Overraskelse! hvilket frydefuldt: „ah!“ undslap der hende ikke.

„Du Forræder! Du min Elskede!“ udraabte hun, idet hun faldt Vassja om Halsen. Men man forestille sig hele hendes Forbavselse, hele hendes pludselige Skamfølelse: lige bag Vassja, som om han vilde skjule sig bag ham, stod, en Del forvirret, Arkadius Ivanovitsch. Man maa indrømme, at han var lidt forlegen overfor Kvinder, ja endog meget forlegen; det hændte ham endog engang, at . . . Men herom en anden Gang. Men sæt Dem ogsaa i hans Situation; der var slet ikke noget morsomt i den. Han staar i Forstuen, med Galoscher paa, Overkappe, Hue med Øreklapper, som han rigtignok havde travlt med at faa af, og helt uformelig omvunden med et gult, strikket overordentlig grimt Skærf, der gjorde end yderligere Virkning ved at være knyttet bagpaa. Alt dette maatte han vikle sig ud af og hurtigst muligt skille sig ved, for at kunne fremstille sig med et mere heldigt Udseende, da der jo dog ikke gives noget Men-

neske, der ikke ønsker at tage sig saa godt ud som muligt.

Og nu Vassja, denne slemme, utaalelige, skjønt ganske vist forøvrigt ogsaa kjære, gode Vassja, men alligevel utaalelige skaanselsløse Vassja!

„Se der!“ raabte han, „se, der har du min Arkadius! Hvad synes du om ham? Han er min bedste Ven; omfavn bam — kys ham, lille Lise! giv ham først et Kys. Naar du lærer ham bedre at kjende, vil du af dig selv give ham et Kys!“ Nu, hvad? Nu spørger jeg, hvad skulde Arkadius Ivanovitsch vel gjøre? Og endnu havde han kun faaet det halve af Skærfet viklet af sig. Sandt at sige, undertiden kan jeg ligefrem gjøre mig en Samvittighed over Vassjas overdrevne Begejstring; den røber ganske vist et godt Hjærte, — men den er uheldig, ubehagelig.

Endelig traadte de begge ind. Den gamle Kone blev usigelig glad ved at lære Arkadius Ivanovitsch at kjende; hun havde hørt saa meget om ham, hun . . . Men hun fuldendte ikke Sætningen.

Et frydefuldt: „Aa!“ der klart klang gjennem Værelset, standsede hende midt i Frasen. Min Gud! Lise stod foran det udpakkede uventede Hovedtøj, foldede naivt sine Hænder, og smilede, smilede saa at . . . Min Gud! hvorfor havde dog Madame Leroux ikke en endnu bedre Hovedpynt! Ak Gud! hvor

skal man dog finde en endnu bedre? Det er ikke muligt! Hvor vil man kunne søge en bedre? Jeg taler for fuldt Alvor! Til syvende og sidst vækker en saadan Utaknemmelighed hos Forelskede en vis Uvilje hos mig, forbitrer mig endog. Se De selv, mine Herrer! se engang, hvad kan være bedre end denne Amorins Hovedpynt! Naa! se rigtig paa den . . .

Men nej, nej! mine Bebrejdelser var overflødige; alle er allerede enige med mig; det var kun en øjeblikkelig Forvirring, en Omtaagelse, en Følelses-Feber. Jeg er rede til at tilgive dem. Men se engang her! De undskylder, mine Herrer! at jeg stadig taler om Hovedpynten: den er af Tyl, overordentlig let; det brede kirsebærrøde Baand, bedækket med Kniplinger, gaar mellem Tyllet og Piberne, og bag paa er der to Baand, baade brede og lange; de ville falde ned noget under Nakken, ned ad Halsen . . .

Man maa sætte hele Hovedpynten en Smule bag ad Nakken; se nu! jeg beder Dem, nu efter dette! . . . Men De, jeg ser det, De lægger jo slet ikke Mærke til det! . . . Det ser ud, som om De syntes, det var ligegyldigt; De ser endog til den anden Side . . . De bemærker, hvorledes to store, store Taarer som Perler et Øjeblik træder ud i de kulsorte Øjne, et Sekund dirrer i de lange Øjenhaar og derpaa falder ned paa dette snarere Luft end Tyll, hvoraf Madame Leroux's kunstneriske Frem-

bringelse bestod . . . Og atter ærgrer jeg mig: disse to Taarer gjaldt jo næsten slet ikke Hovedpynten. Nej! efter min Mening maa man forære saadanne Ting bort fuldstændig med koldt Blod. Thi kun da kan man vurdere dem efter Fortjeneste! Jo! jeg indrømmer, mine Herrer! alt for en Hovedpynt.

Man satte sig . . . Vassja ved Siden af Lise, og Arkadius Ivanovitsch hos den gamle Kone; man begyndte en Samtale, og Arkadius mandede sig op. Jeg lader ham med Glæde vederfares Retfærdighed. Man kunde vanskelig have ventet sig det af ham. Efter et Par Ord om Vassja var han særdeles heldig med at føre Talen hen paa Julian Mastakovitsch, hans Velgjører. Og han talte saa forstandigt, saa klogt, at Samtalen ikke i en hel Time vilde være døet hen. Man skulde have sét, med hvilken Forstaaelse, med hvilken Takt Arkadius Ivanovitsch berørte nogle Ejendommeligheder ved Julian Mastakovitsch, som havde direkte eller indirekte Betydning for Vassja. Men saa blev den gamle Kone ogsaa aldeles begejstret, helt fortryllet af ham; hun indrømmede det selv, hun kaldte Vassja særlig til en Side og sagde her til ham, at hans Ven var det fortræffeligste, mest elskværdige unge Menneske og, hvad der var det vigtigste, et saa alvorligt, solidt ungt Menneske.

Vassja kunde gjærne have let højt af Lyksalighed. Han tænkte paa, hvorledes denne

solide Arkadius havde trillet ham et helt Kvarterstid rundt i Sengen. Saa blinkede den gamle til Vassja og sagde, at han stille og forsigtig skulde følge med hende ind i et andet Værelse.

Man maa tilstaa, at hun her handlede en Smule hensynsløst overfor Lise; af et overstrømmende Hjærte forraadte hun hende nemlig og fandt paa hemmelig at ville vise Vassja den Gave, lille Lise lavede til ham til Nytaar. Det var en Brevtaske udsyet med Glasperler og Guld og af den mest henrivende Tegning; paa den ene Side var der fremstillet en Hjort, fuldstændig som naturlig, der løb af Sted i største Hast, og saa lignende, saa smukt! Paa den anden Side var der et Portræt af en bekjendt General, ogsaa udmærket og helt lignende udført.

Jeg vil ikke tale om Vassjas Henrykkelse.

Men imidlertid gik Tiden heller ikke i Salen ubenyttet hen.

Lise gik lige hen til Arkadius Ivanovitsch. Hun greb hans Haand, hun takkede ham for et eller andet, og Arkadius gættede sluttelig, at det drejede sig om samme dyrebare Vassja. Lille Lise var endogsaa dybt rørt: hun havde hørt, at Arkadius Ivanovitsch var saadan en sand Ven for hendes Forlovede, holdt saa meget af ham, vaagede saadan over ham, ledsagede ham ved hvert Skridt med frelsende Raad, saa at hun, Lise, sandt at sige, ikke

kunde undlade at takke ham, ikke kunde holde sig tilbage for Taknemmelighed, og at hun sluttelig haabede, at Arkadius Ivanovitsch vilde komme til at holde ogsaa af hende, om end kun halvt saa meget som han holdt af Vassja. Saa begyndte hun at udspørge ham, om Vassja nu ogsaa skaanede sit Helbred; hun ytrede nogen Frygt i Henseende til hans Sinds overordentlige Heftighed og i Henseende til hans noget mangelfulde Kjendskab til Mennesker og til det praktiske Liv; hun sagde, at hun med Tiden samvittighedsfuldt vilde vaage over ham, beskytte og værne om hans Skæbne, og at hun sluttelig ogsaa haabede, at Arkadius Ivanovitsch ikke blot ikke vilde forlade dem, men tværtimod vilde leve sammen med dem.

„Vi ville være, vi tre, som én," udbrød hun i den naiveste Begejstring.

Men man maatte nu af Sted.

Det er klart, at man gav sig til at søge at holde dem tilbage; men Vassja erklærede rent ud, at det var umuligt. Arkadius bekræftede dette.

Der blev selvfølgelig spurgt: hvorfor?, og strax kom det da ogsaa frem, at det var en Sag, Julian Mastakovitsch havde betroet Vassja, den havde Hastværk, var paatrængende, forfærdelig, den skulde afleveres færdig i Overmorgen tidlig, og den var ikke blot ikke færdig, men endogsaa helt forsømt.

Moderen sukkede, da hun hørte dette;

men Lise blev ligefrem forskrækket, urolig og skyndte endog paa Vassja.

Det sidste Kys tabte imidlertid intet derved; det blev vel kortere, ilsommere, men til Gjengjæld varmere og fyrigere.

Endelig skiltes man, og begge Vennerne begave sig paa Hjemvejen.

Ligesaasnart de befandt sig paa Gaden, begyndte de begge øjeblikkelig omkap at betro hinanden deres Indtryk.

Og kunde det vel være anderledes: Arkadius Ivanovitsch var forelsket, dødelig forelsket i Lise! Og hvem kunde han saa hellere betro dette end den lykkelige Vassja selv? Det gjorde han ogsaa: han gjorde sig ingen Samvittighed deraf, men bekjendte strax alt for Vassja. Vassja lo forfærdelig og blev gyselig glad; han bemærkede endog, at det slet ikke var overflødigt, og at de nu vilde blive endnu bedre Venner.

„Du har forstaaet mig, Vassja!“ sagde Arkadius Ivanovitsch; „ja! jeg elsker hende, som jeg elsker dig; hun skal ogsaa være min Engel, som hun er din, for at eders Lykke ogsaa kan sprede sig over mig og opvarme mig. Hun skal ogsaa være min Husmoder, Vassja; i hendes Hænder skal min Lykke hvile; hun skal raade over mig som over dig. Ja! Venskab for dig, Venskab for hende; nu ere I uadskillelige fra mig; kun at jeg nu har to saadanne Væsener som dig istedetfor ét“ . . .

Arkadius tav paa Grund af sine overstrømmende Følelser; men Vassja var rystet i sin Sjæls Inderste ved hans Ord. Sagen var, at han aldrig havde ventet saadanne Ord af Arkadius. Denne talte overhovedet ikke godt for sig og var slet ikke nogen Ynder af Drømmerier; og nu fordybede han sig paa én Gang i de mest glade, smilende og muntre Drømme.

— „Hvor skal jeg ikke vogte og værne om eder begge," begyndte han paany. „For det første, vil jeg være Fadder for alle dine Børn, alle som én, og for det andet maa vi ogsaa være betænkte paa Fremtiden. Der maa kjøbes Møbler, der maa lejes Lejlighed, hvor baade hun og du og jeg hver har sit særskilte Værelse. Véd du hvad, Vassja; i Morgen løber jeg om at se paa Opslag om ledige Lejligheder i Portene. Tre . . . nej! to Værelser, mere behøver vi ikke. Jeg tror sandelig, Vassja! at jeg idag snakker i Taaget; Pengene vil nok slaa til. Hvad nu! lige da jeg saa hende ind i Øjnene, opdagede jeg strax, at Pengene vilde slaa til. Alt for hende! Ak, hvor vi ville arbejde! Nu, Vassja, kan man risikere at give 25 Rubler for Lejligheden. Lejligheden det er alt, min Broder! Naar Værelserne ere gode, saa er Mennesket deri ogsaa muntert og hans Drømme lyse. Og for det andet: lille Lise skal være vor fælles Kasserer; ikke en Øre til Unytte! Hvad skulde jeg nu løbe paa Beværtning efter! Ja, hvad antager du mig for? Ikke for

alt det! Og saa vil der komme Paalæg, Belønninger, fordi vi vil være ivrige i Tjenesten. Uh! hvor vi vil arbejde, som Plovstude slide i Jorden! . . . Nu! forestil dig . . .“ og Arkadius Ivanovitschs Stemme dæmpede sig af Tilfredshed — „pludselig kommer der saa aldeles uventet en tredive eller femogtyve Sølvrubler! Det er ikke som Belønning, men det er godt til Hovedtøj, til et Skærf og til Strømper. Ja! hun maa ubetinget strikke mig et Skærf, sé, hvor snavset mit er: gult, snavset er det, og det har i Dag gjort mig Skam. Og du, Vassja, du er ogsaa god, du forestiller mig, og jeg staar der helt som spændt i Seletøj; . . . men det vedkommer nu ikke Sagen. Men ser du: alt Sølvtøjet tager jeg paa mig! jeg maa dog ogsaa være pligtig at give eder en lille Gave, . . . det er en Æressag, min Egoisme byder mig det! . . . Mine Gratifikationspenge ville ikke undgaa mig: skulde de maaske ville give Skorokhodof dem? Vær ikke bange, de ville ikke komme til at ligge i Lommen paa den Gnierpind, Broder, jeg vil kjøbe eder Sølvskeer, smukke Knive — ikke Sølvknive men udmærkede Knive, — og en Vest; det vil da sige, Vesten til mig selv: jeg skal jo være Brudefører. Tag du dig nu blot i Agt for mig, tag dig i Agt; for nu, Broder, vil jeg baade i Dag og i Morgen og hele Natten igjennem staa hos dig med min Stok, og jeg vil tvinge dig til Ar-

bejde: Gjør det færdigt! bliv færdig! Broder, hurtig, — og saa ere vi igjen naaede til Aften, saa ere vi begge lykkelige; vi ville spille Lotteri! . . . hele Aftenen igjennem ville vi sidde, — ak! det var rart! Fy for Fanden! hvor det er kjedeligt, at jeg ikke kan hjælpe dig. Saa vilde jeg tage det alt paa mig, og sagtens skrive det hele for dig . . . Hvorfor have vi da ikke ogsaa en lignende Haandskrift, vi to?"

„Ja!" svarede Vassja; „ja! jeg maa skynde mig! Jeg antager, at Klokken snart vil være elleve; jeg maa skynde mig . . . til Arbejdet!"

Og da Vassja, der hele Tiden snart havde smilet, snart havde søgt ved en eller anden begejstret Bemærkning at afbryde denne Overstrømmen af Venskabsfølelse og med ét Ord havde vist den højeste Grad af Livlighed, havde sagt dette, blev han pludselig rolig, tav stille og var lige ved i største Hast at ile midt ud paa Gaden. Det saa ud, som om en eller anden trykkende Idee pludselig stivnede hans glødende Hjærne til Is; det saa ud som om Hjærtet snøredes sammen i ham.

Arkadius Ivanovitsch begyndte endog at blive urolig; paa sine ilsomme Spørgsmaal fik han næsten intet Svar af Vassja, der frigjorde sig med det ene Ord eller det andet, undertiden kun med et Udraab, der ofte slet ikke havde noget med Sagen at gjøre. — „Ja! hvad er der i Vejen med dig, Vassja?" ud-

brød han endelig, da han med Nød og næppe havde faaet fat i ham; „er det muligt, at du er saa urolig? . .“

„Ak! Broder, hold nu op med den Snak!“ svarede Vassja næsten helt fortrydelig. — „Tab ikke Modet, Vassja; ikke mere . .“ afbrød Arkadius; jeg har ofte set, at du i kortere Tid har skrevet meget mere færdigt . . Hvad er der i Vejen! Du har ligefrem et Talent! I værste Tilfælde kan du jo lade Pennen løbe lidt raskere; der skal jo dog ikke lithograferes efter din Skrift her. Du vil nok blive lykkelig færdig! . . Nu er du aabenbart kun ophidset, adspredt! saa vil Arbejdet ikke gaa saa let . . .“ Vassja svarede ikke eller mumlede noget i Skægget, og begge naaede i afgjort Uro deres Hjem. Vassja satte sig strax til sit Skriveri.

Arkadius Ivanovitsch holdt sig rolig og tavs, klædte sig af i største Stilhed og lagde sig paa Sengen uden at vende sine Øjne fra Vassja.

En eller anden Frygt paakom ham . .

„Hvad foregaar der med ham?“ sagde han ved sig selv, idet han saa paa Vassjas Ansigt, der var blevet blegt, paa de brændende Øjne, og den Uro, der lagde sig for Dagen i enhver af hans Bevægelser. „Hans Haand ryster jo — fy, det er virkelig sandt! skal jeg ikke raade ham at lægge sig til at sove i to Timer! Maaske vil Søvnen dæmpe hans Ophidselse.“

Vassja havde lige fuldført en Side, han hævede Øjnene og saa uvilkaarlig paa Arkadius, men strax slog han Øjnene ned og greb igjen Pennen.

„Hør! Vassja!“ begyndte Arkadius Ivanovitsch pludselig; „mon det ikke var bedre, at du sov en Smule? Se! du har jo fuldstændig Feber . . .“

Vassja saa ærgerlig, næsten vredt paa Arkadius og svarede intet.

„Hør, Vassja! hvad er det, du nu gjør ved dig selv? . .

Vassja kom strax til Besindelse.

„Vil du ikke drikke The, Arkadius?“ sagde han.

„Hvordan? Hvorfor?“

„Det hjælper paa Kræfterne. Jeg vil ikke sove, og jeg sover heller ikke nu; jeg vil skrive hele Tiden. Nu vil jeg hvile mig lidt ved Theen, saa er det trykkende Øjeblik overstaaet.“

„Rigtigt, Broder Vassja! brillant! Saadan skal det være; jeg vilde just lige foreslaa det. Jeg undres over, at jeg ikke for længe siden er kommen paa den Tanke. Men véd du hvad. Mavra staar ikke op, hun vil ikke vaagne for nogen Pris.“

„Ja!“

„Snak! hvad saa!“ udbrød Arkadius Ivanovitsch, idet han med bare Fødder sprang

ud af Sengen . . . „Jeg vil selv lave Samovaren i Stand. Er det maaske første Gang?“

Arkadius Ivanovitsch skyndte sig ud i Køkkenet og gav sig til at sysle med Samovaren. Vassja skrev imidlertid videre.

Arkadius Ivanovitsch klædte sig paa og løb desuden hen til en Bager, for at Vassja kunde styrke sig fuldstændig til Natten. Et Kvarters Tid efter stod Samovaren paa Bordet. De begyndte at drikke The, men Samtalen vilde ikke rigtig glide let. Vassja var helt adspredt.

„Hør!“ sagde han endelig, som om han havde overtænkt denne Sag; „i Morgen maa vi gaa og gjøre Nytaarsvisiter.“

„Det behøver du jo slet ikke!“

„Nej! Broder, det gaar ikke,“ sagde Vassja.

„Ja, men jeg kan jo alle Vegne skrive under i Stedet for dig . . . hvad saa! du maa arbejde i Morgen. Nu skal du sidde oppe til Klokken henad fem, som jeg sagde, og saa skal du sove. Hvordan vilde du vel ellers se ud i Morgen. Jeg skal vække dig bestemt Klokken otte.“

„Men mon det vil blive vel optaget, at du skriver under i mit Sted,“ sagde Vassja, der halvvejs jo var gaaet ind derpaa.

„Ja hvad saa? saadan gjør jo næsten alle.“

„Sandt at sige, jeg er bange for . . .“

„For hvad, hvad da?“

„For de andres Vedkommende gjør det intet; men Julius Mastakovitsch — han, Arkadius! han er min Velgjører . . . men naar han nu ser, at det er en fremmed Haand . . .“

„Ser! Nej! hvad du dog er for en løjerlig Fyr, Vassja! hvorledes skulde han kunne bemærke det . . . Ser du, jeg vil naturligvis skrive dit Navn under saa ligt som muligt, og jeg vil sætte saadan en Krusedulle under ligesom du, ved Gud. Lad det bare være godt; hvad gaar der af dig! hvem vil opdage det?“

Vassja svarede intet og skyndte sig at drikke sit Glas ud. Saa rystede han betænkelig paa Hovedet.

„Min egen Vassja! Ak! det vil nok gaa godt! Vassja! hvad er der i Vejen med dig? Du gjør mig ganske forskrækket. Ser du, nu lægger jeg mig heller ikke, Vassja, jeg vil ikke sove. Vis mig, hvor meget der er tilbage at skrive.“

Vassja saa saaledes paa Arkadius Ivanovitsch, at Hjærtet ligesom vendte sig i ham, og Talen slog klik for ham.

„Vassja! hvad er der i Vejen? Hvordan har du det? Hvorfor bliver du saa bleg?“

„Arkadius! jeg vil sandelig i Morgen gaa hen at lykønske Julius Mastakovitsch.“

„Naa, gaa bare! vær saa god!“ sagde Arkadius, der med spændt Opmærksomhed saa paa ham i pinlig Forventning. „Hør, Vassja!

lad Pennen løbe lidt raskere; jeg raader dig ikke til noget, der er slet; det skal Gud vide! Hvor tidt har Julius Mastakovitsch ikke selv sagt, at ved din Haandskrift er det allermest dens Læselighed, der behagede ham. Det eneste, Skoropljokhin bryder sig om, er at det er tydeligt og smukt som en Forskrift, for saa senere paa en eller anden Maade at redde et Ark og bringe det hjem til sine Børn, for at de kan skrive det af; den Drønnert kan ikke engang kjøbe dem nogle Forskrifter! Men Julian Mastakovitsch siger bare og kræver bare: læseligt, læseligt og læseligt! . . . Hvad vil du saa mere? Sandelig! jeg véd snart ikke, hvorledes jeg skal tale med dig . . . Jeg er næsten bange . . . Du dræber mig med din Angst og Uro."

„Det er intet, intet!" sagde Vassja og sank udmattet om paa Stolen.

Arkadius blev bekymret.

„Vil du ikke have lidt Vand? Vassja! Vassja!

„Det er godt! det er godt!" sagde Vassja, idet han trykkede hans Haand . . . „Jeg trænger ikke til noget; jeg blev kun saa fortvivlet, Arkadius. Jeg kan ikke engang selv sige hvorover. Hør! Tal hellere om noget andet; mind mig ikke . . ."

„Vær rolig, for Guds Skyld! vær bare rolig, Vassja. Du vil nok blive færdig, ved Gud, du vil blive færdig, Og blev du saa endog ikke færdig, hvad Ulykke var der saa vel

deri? Ligesom om det skulde være en Forbrydelse!"

„Arkadius," sagde Vassja, idet han saa' saa betydningsfuldt paa sin Ven, at denne for Alvor blev bange; Vassja havde nemlig aldrig nogensinde været i den Grad ophidset. „Dersom jeg var ene saaledes som tidligere . . . Nu! saadan vil jeg ikke sige. Jeg vilde kun sige dig, betro dig som Ven . . . Men forøvrigt, hvorfor skal jeg forurolige dig? . . . Ser du Arkadius, én har faaet meget betroet, andre udføre Smaating, saadan som jeg. Nu, naar man krævede Taknemmelighed, Erkjendtlighed af dig, . . . og du ikke var i Stand til at udvise den? . . ."

„Vassja! jeg forstaar dig virkelig ikke! . . ."

„Jeg har aldrig været utaknemmelig," fortsatte Vassja sagte, ligesom han overlagde ved sig selv . . . Men naar jeg ikke er i Stand til at sige alt, hvad jeg føler, saa er det som om . . . Arkadius! det vil i Virkeligheden komme til at tage sig ud, som om jeg var utaknemmelig, og det — dræber mig."

„Aa, hvad! hvad er det for noget? Beror maaske Taknemligheden fra din Side alene paa, at du i rette Tid faar Arbejdet skrevet færdigt. Tænk dog over, Vassja! hvad du selv siger! finder Taknemmeligheden vel sit Udtryk deri?"

Vassja tav pludselig og stirrede ufravendt

paa Arkadius, som om dennes uventede Modbevis havde løst enhver Tvivl.

Han smilede endog, men strax antog han igjen sit tidligere eftertænksomme Udseende.

Arkadius, der tog hans Smil som en Afslutning paa al sin Angst, og den Uro, der atter lagde sig for Dagen, som en Beslutning i Retning af noget bedre, blev overordentlig glad.

„Naa, Broder Arkadius! naar du vaagner," sagde Vassja; — „saa sé hen til mig; skulde jeg falde i Søvn, vilde det være meget slemt; men nu sætter jeg mig til Arbejdet, . . . Arkascha?"

„Hvad er det?"

„Nej, det var bare; jeg vilde ingenting! — jeg vilde! . . ."

Vassja satte sig ned og tav; Arkadius lagde sig.

Hverken den ene eller den anden sagde et eneste Ord om dem der ude i Kolomna Staddelen. Muligvis følte de begge, at de havde gjort lidt urigtigt i, at de saaledes havde sværmet lidt i Utide.

Arkadius Ivanovitsch faldt snart i Søvn, skjønt opfyldt af Ængstelse for Vassja.

Til sin Forundring vaagnede han bestemt Klokken otte næste Morgen. Vassja sov paa Stolen, med Pennen i Haanden, bleg og udmattet; Lyset brændte endnu. I Køkkenet havde Mavra travlt med Samovaren.

„Vassja! Vassja!“ raabte Arkadius angst, . . . „naar har du sat dig til at sove?“

Vassja slog Øjnene op og sprang op fra Stolen.

„Ak!“ sagde han; . . . „jeg er nok ogsaa falden i Søvn!“

Han kastede sig strax over sine Papirer, — der var intet i Vejen; alt var i Orden; der var hverken dryppet Blæk eller Talg fra Lyset ned paa Papiret.

„Jeg antager, at jeg er sovet ind saadan ved Klokken sex,“ sagde Vassja.

„Hvor det dog er koldt om Natten! Lad os faa nogen The, saa vil jeg igjen . . .“

„Føler du dig nu styrket?“

„Ja — ja! nu er der intet i Vejen, intet!“

„Glædeligt Nytaar! Broder Vassja.“

„Til Lykke, Broder, til Lykke! Dig i lige Maade, Kjære!“

De omfavnede hinanden. Vassjas Mundvige bævede, og hans Øjne bleve fugtige. Arkadius Ivanovitsch tav, en bitter Følelse greb ham. De drak i en Hast deres The . . .

„Arkadius! Jeg har besluttet, at jeg selv vil gaa til Julian Mastakovitsch!“

„Ja, men han vil jo ikke kunne mærke . . .“

„Men min Samvittighed næsten piner mig, Broder!“

„Det er jo for hans Skyld, du sidder der, for hans Skyld, du plager dig selv til

Døde . . . lad det være nok! Jeg, Broder! véd du hvad? jeg vil gaa derhen til dem . . .“

„Hvorhen?“ spurgte Vassja.

„Til Artemjefs . . . jeg vil overbringe dem Lykønskninger baade fra mig og dig.“

„Min kjære, min dyrebare Ven! Nu vel! jeg vil blive her. Ja! jeg indser, at du har overtænkt det hele rigtigt. Jeg bliver saa her og arbejder, jeg skal ikke drive Tiden hen! Vent blot et Øjeblik, jeg vil strax skrive et Brev.“

„Skriv, Broder! skriv; du vil nok blive færdig i rette Tid. Jeg vil nu vaske mig, barbere mig og børste min Kjole. Vist saa, Broder Vassja, vi ville blive tilfredse og glade! Omfavn mig, Vassja!“

„Ak! hvis det var saa vel! Broder!“

„Boer Hr. Embedsmand Schumkof her?“ lød en barnlig Stemme ude paa Trappen.

„Ja! lille Fae'r! han boer her,“ sagde Mavra, idet hun lod Gjæsten træde ind . . .

„Hvad er der? hvad, hvad?“ udbrød Vassja, idet han sprang op fra Stolen og ilede ud i Forværelset. — „Er det dig, lille Peter? . . .“

„God Dag! Jeg har den Ære at ønske Dem: glædeligt Nytaar, Vasilius Petrovitsch,“ sagde en net, sorthaaret, tiaars Dreng med Hovedet fuldt af Krøller: — „min Søster lader Dem hilse, og Moder med, — og Søster har

overdraget mig at give Dem et Kys fra hende . . .“

Vassja løftede Gesandten op og trykkede paa hans Læber, der overordentlig meget lignede Lises, et varmt, langt, begejstret Kys.

„Kys ham, Arkadius!“ sagde han, idet han rakte ham Patja, og denne gik, uden først at berøre Jorden, strax over i Arkadius Ivanovitsch's vældige og i Ordets bogstavelige Betydning graadige Omfavnelse.

„Min kjære Dreng, vil du have The?“

„Jeg takker mange Gange; men vi have allerede drukket. I Dag ere vi staaede tidlig op. Alle hjemme ere gaaede til Messe. Min Søster har i hele to Timer krøllet mig, givet mig Pomade i Haaret, vasket mig, syet paa mine Benklæder, fordi jeg igaar rev dem itu, da jeg var nede paa Gaden sammen med Sascha; vi sloges med Snebolde . . .“

„Naa, naa, saadan?“

„Nu! hun pyntede saaledes paa mig, fordi jeg skulde gaa hen til Dem, og saa pomadiserede hun mig, og saa kyssede hun mig saadan og sagde: Gaa hen til Vassja, og ønsk ham til Lykke og spørg ham, om de begge befinde sig vel, og om de have sovet godt, og om — ja, der var noget endnu, jeg skulde spørge om — ja! om det Arbejde var færdigt, De i Gaar Aftes saadan — ja! jeg har det opskrevet,“ sagde Drengen, idet han gav sig til at læse paa et Stykke Papir,

som han trak op af Lommen, — „ja! var urolig over.“

„Det vil blive færdigt; ja, det vil. Sig hende, at det vil; jeg vil ubetinget faa det færdigt, — det giver jeg mit Æresord paa!“

„Og saa . . . ak! jeg havde nær glemt; min Søster sender ogsaa et lille Brev og en Gave, — og det havde jeg nær glemt.“

„Min Gud! Ak! min kjære lille Dreng! Hvor, — hvor er det. Ah der! Se her, Broder, hvad hun skriver til mig. Min Kjæ—reste—, min Elskede! Véd du hvad; jeg har i Gaar hos hende set en Brevtaske, der var bestemt til mig; den er ikke færdig, og saa, skriver hun, sender jeg Dem af den Grund en Lok af mit Haar, men den anden Ting er De sikker paa alligevel. Se! Broder. Se.“

Og ude af sig selv af Henrykkelse viste Vassja en Lok af det tætteste, sorteste Haar frem for Arkadius Ivanovitsch; derpaa kyssede han den glødende og lagde den i den venstre Brystlomme, nærmest ved Hjærtet.

„Vassja! Jeg vil bestille dig en Medaillon til denne Haarlok!“ sagde endelig Arkadius afgjørende.

„Vi skal have Kalvesteg til Middag, og saa i Morgen grilleret Hjærne. Moder vil lave Bisquit, — og Hirse-Grød skal vi slet ikke have,“ sagde Drengen efter nøje at have overtænkt, hvorledes han skulde slutte sin Meddelelse.

„Hillemænd, sikken rask Dreng!“ raabte

Arkadius Ivanovitsch. „Vassja, du den lykkeligste af alle dødelige!“

Drengen drak sin The ud, fik et lille Brev indeholdende Tusinde af Kys med sig og gik saa glad og munter som altid hjemad igjen.

„Nu, Broder!“ sagde Arkadius Ivanovitsch oprømt, „ser du nu, hvor smukt det er; ser du? Alt lykkes paa det bedste; sørg blot ikke, tab blot ikke Modet. Fremad! Gjør Arbejdet færdigt, Vassja! fuldend det! Om et Par Timer er jeg hjemme igjen. Jeg gaar ud til dem og derefter til Julian Mastakovitsch.“

„Nu, lev vel, Broder! lev vel! . . . Ak! naar bare . . .! Nu vel, godt, gaa, det er godt!“ sagde Vassja . . . „Jeg, Broder! vil ganske bestemt ikke gaa til Julian Mastakovitsch.“

„Farvel!“

„Holdt, Broder! stop! . . . Sig dem at . . . naa, alt hvad du finder paa; kys hende . . . og fortæl, Broder! derpaa alt, fortæl . . .“

„Nu, ja! nu vel — det er en bekjendt Sag, det ved vi nok! Denne Lykke har helt fordrejet Hovedet paa dig. Det er Overraskelsen! Du er siden i Gaar ikke rigtigt Herre over dig selv. Endnu har du ikke rigtig samlet dig efter Indtrykkene fra i Gaar. Nu vel, nok herom! Fat dig bare, kjære Vassja! Lev vel! lev vel!“

Endelig skiltes Vennerne da.

III.

Arkadius Ivanovitsch var hele Morgenen adspredt og tænkte kun paa Vassja. Han kjendte dennes svage, nervøse Karakter.

„Ja, denne Lykke har gjort ham rent fortumlet, . . . jeg har ikke taget fejl!“ sagde han til sig selv. „Min Gud! Han har ogsaa indjaget mig Skræk og Angst. Og af hvad Grund er saa dette Menneske i Stand til at opføre en hel Tragedie! Hvilken en Feber! Ak! jeg maa redde ham; jeg maa frelse ham!“ sagde Arkadius uden at betænke, at han selv allerede aabenbart i sit Sind havde skruet smaa huslige Ubehageligheder, som i Virkeligheden vare intetsigende, op til en hel Ulykke.

Først Klokken 11 kom han til Julian Mastakovitsch's Portierloge for at føje sit beskedne Navn til den lange Række af ærbødige Personligheder, der alt havde indskrevet sig paa et tilklattet og helt fuldtbekradset Papirark i Portierlogen. Men hvor stor var ikke hans Forbavselse, da han her saa Vassja Schumkovs egenhændige Underskrift foran sig!

Det overraskede ham.

„Hvad gaar der for sig med ham?“ tænkte han.

Arkadius Ivanovitsch, der endnu kort i Forvejen var opfyldt af glad Forhaabning, forlod Portnerlogen forstemt.

Sikkert nok var der en Ulykke i An-

marsch; men fra hvilken Side? Og af hvad Art?

Til Kolomna Staddelen ankom han med mørke Tanker; i Begyndelsen var han adspredt; men efter at han havde talt med Lise, gik han igjen bort med Taarer i Øjnene, fordi han frygtede alt mulig slemt for Vassja. Han skyndte sig den lige Vej hjemad, og ved Nevaen løb han lige paa Schumkov. Denne løb ligeledes.

„Hvor vil du hen?“ raabte Arkadius Ivanovitsch.

Vassja blev staaende, som om han var bleven greben i et Fejltrin.

„Jeg, Broder, vilde kun saadan . . jeg vilde bare spadsere en lille Tur . . . .“

„Du har ikke kunnet holde det ud; . . . du var paa Vejen til Kolomna? Ak, Vassja! Vassja!“ vedblev Arkadius. „Nu, hvorfor er du gaaet til Julian Mastakovitsch?“

Vassja svarede ikke strax; saa slog han med Haanden ud i Luften og sagde:

„Arkadius, jeg véd ikke, hvordan det er med mig! Jeg . . .“

„Naa, godt, Vassja, godt! Jeg véd jo, hvad det er! Du maa berolige dig! Du er anspændt og rystet endnu fra Gaarsdagen. Betænk dog selv, hvorledes skulde det være muligt at tage saadant let. Alle holde af dig, alle ere bekymrede for dig, dit Arbejde

skrider fremad! du vil blive færdig med det, sikkert blive færdig dermed, det véd jeg: Du har indbildt dig selv et eller andet, en eller anden Angst opfylder dig . . .“

„Nej! det er intet, intet. . .“

„Husker du ikke, Vassja; husker du ikke, at saadan var det jo ogsaa med dig, . . . husker du, dengang du fik Ansættelsen, vilde du af bare Lyksalighed og Taknemmelighed fordoble din Iver, og en hel Uge igjennem ødelagde du bare alt Arbejde.“

„Ja, nu er det aldeles ikke saaledes fat . . .“

„Ja, hvordan det, jeg beder dig! Og dette Arbejde har maaske slet ikke saa stærk Hast, og du plager dig alligevel til Døde . . . .“

„Det gjør ikke noget, det gjør intet, jeg er kun saa . . . . Naa, lad os gaa!“

„Vil du da hjem og ikke hen til dem?“

„Nej, Broder! hvad for en Tilstand vilde jeg komme i? . . . Jeg har overtænkt det. Jeg kunde blot ikke sidde stille ene hjemme uden dig; nu da du jo er hos mig, vil jeg sætte mig til at skrive. Lad os saa gaa!“

De gik en Tid lang stiltiende.

Vassja havde Hastværk.

„Men hvorfor spørger du mig slet ikke angaaende dem?“ sagde Arkadius Ivanovitsch.

„Ak ja! . . . Nu, Arkascha; hvordan er det saa?“

„Vassja, du er ikke mere den samme som tidligere!“

„Naa, det er intet, slet intet . . . Men fortæl mig blot alt, Arkascha!“ sagde Vassja i en bedende Tone, som om han vilde undgaa videre Forklaringer.

Arkadius Ivanovitsch sukkede.

Han kom aldeles ud af Fatning, da han saa paa Vassja.

Men Beretningen om Familien Artemjev oplivede ham. Han blev endogsaa snaksom. De havde derude just lige spist til Middag. Moderen havde stoppet Arkadius Ivanovitsch hele Lommen fuld af Bisquit, og de to Venner kom i glad Stemning, da de spiste deraf. Efter Middagsmaaltidet lovede Vassja at sove lidt og derpaa at blive oppe hele Natten.

Han lagde sig ogsaa virkelig.

Om Morgenen havde En, hvis Indbydelse Arkadius Ivanovitsch ikke kunde afslaa, indbudt ham til The om Aftenen. De to Venner skiltes altsaa.

Arkadius foresatte sig at komme tilbage saa snart som muligt, ja! om muligt allerede Klokken 8.

Tre Timers Fraværelse forløb som tre Aar. Endelig rev han sig løs og ilede til Vassja.

Da han traadte ind i Værelset, opdagede han, at der var mørkt overalt. Vassja var ikke hjemme.

Han udspurgte Mavra. Hun fortalte, at han havde skrevet løs og slet ikke sovet;

derpaa var han gaaet frem og tilbage i Værelset, og saa var han for en Times Tid siden ilet afsted, idet han sagde, at han vilde komme tilbage om en halv Time.

„Og naar Arkadius kommer, saa sig ham, gamle!“ sluttede Mavra, „at jeg er gaaet ud at spadsere,“ . . . og det paalagde han mig en tre, nej, fire Gange.“

„Han er hos Artemjevs!“ tænkte Arkadius Ivanovitsch og rystede paa Hovedet.

I næste Øjeblik sprang han op, besjælet af et Haab.

„Han har simpelthen fuldendt sit Arbejde,“ tænkte han. „Det er det hele. Det holdt ham nu ikke længere, og saa er han løben afsted . . . Dog nej! han vilde have ventet paa mig . . . Jeg vil dog se, hvad han har der!“

Han tændte et Lys og styrtede hen til Vassjas Skrivebord: Arbejdet var skredet godt fremad og syntes ikke længere at være sin Afslutning saa fjærnt. Arkadius Ivanovitsch vilde til at undersøge det lidt nøjere, da Vassja pludselig traadte ind.

„Ah! Du er her?“ udbrød han, idet han foer forskrækket sammen.

Arkadius Ivanovitsch tav. Han var bange for at udspørge Vassja. Denne slog Øjnene ned og begyndte, ligeledes stiltiende, at ordne Papirerne. Endelig mødtes deres Blik.

Vassjas Blik var saa bedende, bønfaldende

og sorgfuldt, at Arkadius foer sammen, da han opfangede det.

Hans Hjærte bævede og strømmede over . . .

„Vassja, min Broder! hvad er der i Vejen med dig? Hvad har du for?“ sagde han, idet han styrtede hen til ham og sluttede ham fast i sine Arme. „Udtal dig dog overfor mig; jeg forstaar ikke dig og din Kummer! Hvad fejler dig dog, du min Martyr? Hvad? Sig mig alt uden at skjule noget for mig. Det er ikke muligt, at alene denne . . .“

Vassja trykkede sig tæt ind til ham og kunde ikke fremføre et eneste Ord. Aandedrættet svigtede ham.

„Mod, Vassja! Mod! Naa, selv om du ikke bliver færdig, hvad har saa det at sige? Jeg forstaar dig ikke; sig mig dog, hvad det er, der piner dig! Se, for din Skyld vil jeg . . .“

„Ak, min Gud! min Gud!“ vedblev han, idet han løb rundt om i Værelset og greb efter alt, hvad hans Hænder kom i Nærheden af, som om han ufortøvet søgte et Redningsmiddel for Vassja. „I Morgen vil jeg selv gaa til Julian Mastakovitsch i dit Sted; jeg vil bede og besværge ham, at han maa give dig endnu en Dags Frist. Jeg vil forklare ham alt, alt, naar det kun er dette, der piner dig saaledes . . .“

„Gud fri dig derfor!“ raabte Vassja og blev bleg som en Væg.

Han havde Nød med at holde sig oprejst.

„Vassja! Vassja!“ . . .

Vassja kom lidt til sig selv. Hans Læber skjælvede; han vilde sige noget og knugede blot stiltiende, krampagtig Arkadius's Haand . . .

Hans Haand var kold. Arkadius stod foran ham i vemodig, kvalfuld Forventning.

Vassja løftede igjen sine Øjne op mod ham.

„Vassja! Gud være med dig, Vassja! Du har sønderrevet mit Hjærte, min Ven, min kjæreste Ven!“

En Taarestrøm styrtede ud af Vassjas Øjne; han kastede sig til Arkadius's Bryst.

„Jeg har ført dig bag Lyset, Arkadius!“ sagde han. „Jeg har bedraget dig. Tilgiv, tilgiv mig! Jeg har skuffet dit Venskab . . .“

„Hvad, hvad, Vassja? Hvad er det?“ spurgte Arkadius i fuldstændig Forfærdelse.

„Der!“ . . .

Og med en fortvivlet Haandbevægelse kastede Vassja fra Bordskuffen sex tykke Hæfter, lig det, han var ifærd med at skrive af, op paa Bordet.

„Hvad er det?“

„Det skal jeg gjøre færdigt til iovermorgen. Jeg er ikke færdig med en Fjerdedel deraf; spørg mig ikke, spørg ikke . . . hvorledes det er kommet!“ vedblev Vassja, idet han strax selv gav sig til at tale om det, der saaledes pinte ham. „Arkadius! min Ven! Jeg véd ikke selv, hvorledes det kom sig. Det er ligesom om jeg vaagner af en Drøm.

Hele tre Uger har jeg ladet gaa ubenyttet hen. Stadig . . . gik jeg . . . til hende. Jeg havde ligefrem Smerte i Hjærtet, . . . Uvisheden pinte mig, . . . jeg var ikke i Stand til at skrive. Jeg tænkte end ikke derpaa. Først nu, da Lykken begynder for mig, er jeg igjen kommen til mig selv."

„Vassja!" begyndte Arkadius Ivanovitsch i en bestemt Tone. „Vassja! jeg vil frelse dig. Jeg forstaar det nu alt sammen. Dette Tilfælde er dog ingen Spøg. Jeg vil frelse dig! Hør! hør paa mig: i Morgen vil jeg gaa til Julian Mastakovitsch. Ryst ikke saadan paa Hovedet; nej! hør paa mig! Jeg vil fortælle ham alt, som det var; lad mig blot gjøre det . . . Jeg vil forklare det for ham . . . jeg vil berøre det alt sammen. Jeg vil fortælle ham, hvor sønderknust du er, hvorledes du piner dig selv . . ."

„Véd du, at du allerede nu er nær ved at tage Livet af mig?" sagde Vassja helt stivnet af Skræk.

Arkadius Ivanovitsch var bleven bleg, men han kom atter til Besindelse og begyndte strax at le.

„Ikke andet? Ikke andet?" sagde han. „Gud forbarme sig, Vassja! Skammer du dig dog ikke? Naa, hør! Jeg ser, at jeg krænker dig! Ser du, jeg forstaar dig: jeg véd, hvad der foregaar i dit Indre. Vi have jo, Gud være lovet! levet i fem Aar sammen! Du er

et godt, blidt Menneske, men svag, uforsvarlig svag. Det har jo endog Elisabeth Michailovna allerede bemærket. Du er desuden tillige en Drømmer, det er jo heller ikke godt: saa kan man gjærne blive helt forrykt, min Broder! Hør paa mig; jeg véd dog, hvad du kunde lide! Du kunde for Exempel lide, at Julian Mastakovitsch var ude af sig selv, og at han af Glæde over, at du gifter dig, gjorde et Bal . . . Naa, stop lidt, stop: Du rynker Panden. Ser du, kun et eneste Ord om Julian Mastakovitsch er nok til at støde dig. Jeg taler ikke mere om ham. Jeg nærer jo selv ikke mindre Agtele for ham end du. Dog du vil ikke mere modsige mig, og vil ikke forbyde mig at tænke, at du nok kunde ønske, at der ingen Ulykkelige var paa Jorden, naar du gifter dig, eller at f. Ex. jeg, din bedste Ven, pludselig kunde vise mig i Besiddelse af hundrede Tusinde Rubler; saa maatte alle Fjender, saa mange som der findes i Verden, pludselig uden videre gjærne midt paa Gaden alle omfavne hverandre af Glæde og for mig gjærne alle komme her hen i Besøg i din Bolig! Min Ven, min kjære! Jeg ler ikke, det forholder sig virkelig saaledes. Du har allerede for lang Tid siden givet mig næsten alt dette at forstaa paa forskjellige Maader. Fordi du selv er lykkelig, vil du, at alle, ubetinget alle paa én Gang skulle blive lykkelige. Det er smerteligt for dig,

det falder dig tungt, at være lykkelig alene. Du vil derfor strax med Opbydelsen af alle dine Kræfter være værdig til denne Lykke og maaske endogsaa for yderligere at lette din Samvittighed udføre en eller anden Daad! Naa! jeg forstaar ogsaa, hvorledes du er beredt til at pine dig selv, fordi du just dér, hvor du gjærne vilde vise din Omhyggelighed og din Opfattelse — naa! for min Skyld ogsaa din Taknemmelighed, som du siger, — pludselig har begaaet en Forseelse. Du har en forfærdelig bitter Følelse ved Tanken om, at Julian Mastakovitsch vil rynke Panden og endog blive rigtig vred, naar han faar at se, at du ikke har retfærdiggjort de Forhaabninger, han har sat til dig. Den Tanke smerter dig, at du vil faa Bebrejdelser at høre af ham, i hvem du ser din Velgjører . . . og det tilmed i hvilket Øjeblik? Medens dit Hjærte er opfyldt af Glæde, og du ikke véd, mod hvem du ret skal vise din Taknemmelighed . . . Saadan er det jo, ikke sandt? Saaledes er det?"

Arkadius Ivanovitsch, hvis Stemme skjælvede ved hans sidste Ord, tav og trak Vejret.

Vassja saa' kjærlig op paa sin Ven. Et Smil spillede om hans Læber. Ja, hans Ansigt oplivedes endog ligesom af et Glimt af Haab.

„Nu, saa hør da!" begyndte Arkadius paa ny end yderligere besjælet af Haab. „Saa er det jo heller ikke nødvendigt, at Julian Masta-

kovitsch unddrager dig sin Beskyttelse. Ikke sandt, min kjære? Drejer det sig ikke derom? Og naar saa er," vedblev Arkadius, idet han sprang op, „saa vil jeg opofre mig for dig . . . Jeg vil i Morgen tage til Julian Mastakovitsch . . . sig mig nu ikke imod! . . . Du, Vassja, gjør din Forseelse til en hel Forbrydelse; men han, Julian Mastakovitsch, er højmodig og barmhjærtig, slet ikke saadan som du. Han vil høre os begge, Broder Vassja, og hjælpe os ud af vor Forlegenhed . . . Naa! er du saa tilfreds?"

Med Taarer i Øjnene trykkede Vassja Arkadius's Haand.

„Godt, Arkadius, godt!" sagde han. „Sagen er afgjort. Nuvel! jeg er ikke bleven færdig . . . godt! . . . jeg er ikke færdig, altsaa er jeg ikke færdig. Du behøver ikke at gaa derhen: jeg vil selv fortælle det alt, vil selv gaa der hen. Nu er jeg bleven rolig, fuldkommen rolig; gaa bare ikke der hen . . . hører du?"

„Vassja, min dyrebare Ven," udbrød Arkadis Ivanovitsch glad. „Jeg har holdt mig til dit Ord; jeg er glad ved, at du er kommen til Besindelse og har fattet dig; . . . men hvordan det saa end gaar dig, hvad der saa maatte tilstøde dig, saa er jeg hos dig, . . . husk paa det! Jeg ser, det piner dig, at jeg maaske siger Julian Mastakovitsch noget, . . . jeg skal ikke sige det; jeg vil ikke sige noget, du skal selv sige det. Sér du, i Morgen gaar du derhen, . . .

eller nej, du gaar ikke derhen. Du bliver her og skriver, forstaar du? Men jeg skal dér skaffe at vide, hvad Slags Arbejde det er, om det har Hastværk eller ikke, om det skal bruges til den fastsatte Tid eller ej, og hvad Følgen vil blive, naar du forsømmer at aflevere det i rette Tid. Og saa kommer jeg hurtig tilbage til dig . . . Ser du, ser du! Nu er der jo igjen Haab. Naa! forestil dig nu blot, at Arbejdet slet ikke har Hastværk, . . . Spillet kan jo vindes endnu. Julian Mastakovitsch mindes det maaske slet ikke mere, og saa er jo alt reddet."

Vassja rystede tvivlende paa Hovedet, men hans taknemmelige Blik var stadig fæstet paa hans Vens Ansigt.

„Naa, nu er det godt, rigtig godt! Jeg er saa svag, saa udmattet," sagde han, idet han aandede tungt. „Jeg selv gider slet ikke mere tænke derpaa. Nuvel, lad os tale om noget andet. Ser du; nu vil jeg heller ikke skrive mere; jeg vil bare gjøre saadan et Par Sider færdig, for at komme til en Afslutning. Hør . . . jeg har allerede længe villet spørge dig om: hvor kan det være, at du kjender mig saa godt?" Taarer randt fra Vassjas Øjne ned paa Arkadius's Haand.

„Naar du vidste, Vassja! hvor meget jeg holder af dig, saa vilde du ikke spørge herom . . . ja!"

„Ja, ja, Arkadius! Jeg véd det ikke, fordi

. . . fordi jeg ikke véd, hvorfor du har faaet mig saa kjær! Ja, Arkadius, véd du, at din Kjærlighed endog har beredet mig Sorg? Véd du, at jeg ofte, navnlig naar jeg lagde mig til at sove og tænkte paa dig — (jeg tænker altid paa dig, før jeg falder i Søvn) — at jeg da ofte har udgydt Taarer, og at mit Hjærte bævede, fordi . . . fordi . . . naa, ja, fordi du elskede mig saaledes, og jeg ikke kunde lette mit Hjærte og ikke paa nogen Maade kunde bevidne dig min Taknemmelighed . . .“

— „Ser du, Vassja! ser du nu, hvorledes du er! . . . Se, hvor du nu er bevæget,“ sagde Arkadius, hvis Sjæl i samme Nu forfærdedes, og som mindedes Scenen paa Gaden i Gaar.

— „Godt! Du vil have, at jeg skal være rolig, og jeg har aldrig været saa rolig og lykkelig! Véd du? . . . Hør! jeg kunde have Lyst til at fortælle dig alt; men jeg er bestandig bange for at krænke dig . . . Du ærgrer dig stadig og brummer paa mig, og jeg bliver bange derover, . . . sé, hvor jeg ogsaa ryster nu, . . . jeg véd ikke hvorfor. Se, hvad jeg kunde have Lyst til at sige dig! Det forekommer mig, som om jeg ikke tidligere har kjendt mig selv, — — ja! og de andre har jeg ogsaa først i Gaar Aftes lært at kjende. Ja, Broder! jeg følte det ikke, jeg satte ikke Pris nok paa det, som jeg burde. Mit Hjærte var følesløst . . . Hør! hvorledes det kom sig, at jeg ikke gjorde noget godt mod nogen, ikke

mod nogen i hele Verden, fordi jeg ikke kunde . . . og ogsaa for mit Ydres Vedkommende er jeg ubehagelig . . . Og alle viste mig dog Tjenester! Og deri er du den første . . . ser jeg det maaske ikke? Jeg tav bare, tav!"

— „Vassja, lad nu det være godt!"

— „Hvad nu, Arkadius! Hvad nu! . . . Jeg siger jo ikke noget . . ." afbrød Vassja, der næppe var i Stand til at tale for Graad. „Jeg fortalte dig i Gaar om Julian Mastakovitsch. Og du véd jo selv, han er saa streng, saa barsk; ogsaa du har nogle Gange faaet Tilrettevisninger af ham; men i Gaar behagede han at spøge med mig og være venlig, og han aabenbarede ret for mig sit gode Hjærte, som han med Overlæg skjuler for alle . . ."

— „Naa, og saa, Vassja? Det beviser kun, at du er din Lykke værdig."

— „Ak, lille Arkadius! Hvorledes skulde jeg gjøre dette Arbejde færdigt! . . . Nej, jeg forspilder min Lykke! Jeg har en Anelse! Men nej! ikke af den Grund," afbrød Vassja sig selv, fordi Arkadius saa' hen til det centnertunge, paatrængende Arbejde, som laa paa Bordet . . . „Det er intet, kun beskrevet Papir . . . Daarskab! Det er en afgjort Sag . . . Jeg . . . Arkadius, jeg var i Gaar derhenne, hos dem . . . jeg gik jo blot ikke ind. Jeg havde en saadan trykkende, bitter Følelse. Jeg blev kun en kort Tid staaende ved Døren. Hun

spillede Klaver, jeg hørte til. Ser du," sagde han, idet han dæmpede Stemmen, „jeg vovede ikke at gaa ind . . ."

— „Hør, Vassja! hvad foregaar der med dig? Du ser saadan paa mig . . ."

— „Hvad? Intet! Jeg er en Smule utilpas. Mine Fødder ryster. Det kommer af, at jeg har siddet ned hele Natten. Ja! det sortner for mine Øjne! Jeg har her, her . . ."

Han pegede mod Hjærtet og besvimede.

Da han igjen kom til sig selv, vilde Arkadius gribe til energiske Forholdsregler. Han vilde med Magt bringe ham til Sengs. Vassja var ikke for nogen Pris at bevæge dertil. Han græd, vred sine Hænder, vilde skrive, vilde absolut skrive sine to Sider færdig. For ikke at ophidse ham lod Arkadius ham komme til Papirerne.

— „Ser du," sagde Vassja, idet han satte sig paa sin Plads, „ser du, ogsaa jeg har faaet en Idé; jeg har et Haab."

Han smilede til Arkadias, og hans lidende Ansigt syntes virkelig oplivet af en Straale af Haab.

— „Hør, hvad jeg mener: jeg vil ikke bringe ham det alt sammen iovermorgen. Hvad det manglende angaar, vil jeg tage min Tilflugt til en Løgn, vil sige, at det er brændt, . . . at det er bleven vaadt, . . . at jeg har tabt det . . . jeg kan ikke lyve. Jeg vil selv forklare ham — véd du hvad? Jeg vil fortælle

ham alt. Jeg vil sige: saadan og saadan, jeg kunde ikke. Jeg vil fortælle ham om min Kjærlighed. Han har selv giftet sig for nylig, han vil nok forstaa mig. Jeg vil selvfølgelig meddele ham alt dette ærbødig, rolig; han vil se mine Taarer og vil blive rørt derved." —

— „Ja, selvfølgelig; gaa, gaa til ham, forklar dig for ham; . . . og saa behøves der heller ingen Taarer. Hvorfor? Sandelig, Vassja, du har ogsaa fyldt mig helt og holdent med Skræk."

— „Ja, jeg vil gaa, jeg vil gaa derhen; . . . men lad mig nu skrive, lad mig skrive, lille Arkadius. Lad mig skrive!"

Arkadius kastede sig paa sin Seng.

Han stolede ikke paa Vassja, stolede aldeles bestemt ikke paa ham. Vassja var i Stand til alt. Men at bede om Tilgivelse, hvorfor, hvorledes? Derom handlede det jo ikke. Det drejede sig om, at Vassja ikke havde opfyldt sin Pligt, at Vassja føler sig skyldig overfor sig selv, føler sig utaknemmelig overfor sin Skæbne, at Vassja er nedtrykt, rystet ved sin Lykke og ikke anser sig den værdig, at han endelig nu har udspekuleret sig et Paaskud for at kunne knibe ud ad den Kant, og at han siden i Gaar endnu ikke er kommen til Bevidsthed efter sin uventede Lykke.

— „Det er Sagen!" tænkte Arkadius Ivanovitsch. „Han maa frelses. Han maa

forsone sig med sig selv. Han læste sig selv ordentlig Texten." — Saa overvejede og overvejede han og besluttede ufortøvet at gaa til Julian Mastakovitsch strax den næste Morgen og fortælle ham alt.

Vassja sad og skrev. Den udmattede Arkadius Ivanovitsch lagde sig, for igjen at tænke over Forholdene, og vaagnede ved Daggry. —

— „Ej! for Pokker! Allerede dér igjen!" udraabte han, efter at han havde kastet et Blik paa Vassja.

Denne sad og skrev.

Arkadius styrtede hen til ham, tog ham i sine Arme og lagde ham med Magt paa Sengen.

Vassja smilede; hans Øjne lukkede sig af Træthed. Han kunde næppe tale.

— „Jeg vilde selv til at lægge mig," sagde han. „Véd du, Arkadius! jeg har en Ide: jeg bliver færdig. Jeg har skrevet meget raskere. Men jeg var ikke i Stand til at sidde længere. Væk mig Klokken otte, saa . . ."

Han fuldendte ikke Sætningen men sank hen i en sand Dødssøvn.

— „Mavra!" sagde Arkadius Ivanovitsch hviskende til Mavra, der kom ind med Theen; „han bad om at blive vækket om en Times Tid. Ikke under nogen Betingelse! Han maa sove, for mig gjærne i ti Timer . . . forstaar du?"

— „Jeg forstaar det godt, kjære Herre! lille Fa'er!"

— „Middagsmad behøver du ikke at lave, men rumster nu ikke med Brændet, gjør intet Spektakel, . . . ellers ve dig! Spørger han efter mig, saa sig, at jeg er gaaet i min Bestilling, . . . forstaar du?“

— „Ja! jeg forstaar, kjære Herre, eders Naade! Han kan sove, saa meget han vil, hvad angaar det mig. Jeg er glad, naar Herskabet sover, og jeg passer paa Herskabets Ejendele. Men for nylig, da jeg slog en Kop itu, og De behagede at skjænde paa mig, saa var det ikke mig men Katten, der havde slaaet den itu, men jeg havde ikke passet paa. Afsted, siger jeg, du forbandede . . .“

— „Tys! Stille, ti stille!“

Arkadius Ivanovitsch førte Mavra ud i Køkkenet, forlangte Nøglen dertil og lukkede hende saa inde dér.

Saa begav han sig til sin Bestilling.

Undervejs overvejede han, hvorledes han skulde fremstille sig for Julian Mastakovitsch, og om det var passende og ikke vilde være uopdragent.

Han kom ængstelig til Kontoret, og med Ængstelse forespurgte han, om hans Excellence var til Stede. Man svarede ham, at han ikke var der og heller ikke vilde komme.

Arkadius Ivanovitsch vilde strax begive sig til ham i hans Hjem; men han betænkte sig dog i rette Tid, idet Julian Mastakovitsch,

naar han ikke var kommen, sagtens maatte være beskjæftiget hjemme.

Han blev altsaa.

Timerne syntes ingen Ende at ville faa.

Han søgte underhaanden at faa noget at vide om det Schumkov overdragne Arbejde; men ingen vidste noget derom.

Man vidste kun, at Julian Mastakovitsch fandt for godt at beskjæftige ham med sine Privat-Anliggender, — men af hvad Art disse vare, vidste ingen. Endelig slog Klokken tre, og Arkadius Ivanovitsch ilede hjem.

I Forværelset kom en Skriver hen til ham og sagde, at Vassja Petrovitsch Schumkov havde været der omtrent Kl. ét.

— „Og han spurgte," tilføjede Skriveren, „om De var her, og om Julian Mastakovitsch ikke havde været her."

Da Arkadius Ivanovitsch hørte dette, tog han en Droschke og ankom aldeles ude af sig selv af Bestyrtelse til sit Hjem.

Schumkov var hjemme.

Han gik ophidset frem og tilbage i Værelset.

Da han fik Øje paa Arkadius Ivanovitsch, syntes han strax at komme til sig selv, han samlede sig sammen og bestræbte sig for at skjule sin Ophidselse. Tavs satte han sig til sit Skriveri.

Det saa ud, som om han søgte at undgaa sin Vens Spørgsmaal, som om de vilde være

ham til Besvær, og som om han selv havde udspekuleret noget og havde besluttet, ikke at ville forraade sin Beslutning paa Grund af, at man jo altsaa heller ikke længere kunde stole paa Venskabet.

Dette overraskede Arkadius, og hans Hjærte martredes i bitter, nagende Smerte. Han satte sig paa sin Seng og slog paa maa og faa op i en lille Bog, den eneste, han ejede; men selv vendte han ikke et Øjeblik sit Blik fra den stakkels Vassja.

Men Vassja tav haardnakket, skrev stadig og løftede ikke Hovedet i Vejret. Saaledes gik nogle Timer, og Arkadius' Kvaler naaede Højdepunktet. Endelig Klokken elleve løftede Vassja Hovedet og saa' paa Arkadius' med et sløvt, stift Blik.

Arkadius sad i Forventning.

To, tre Minutter forløb.

Vassja tav stadig.

„Vassja!" udraabte Arkadius endelig.

Men Vassja gav intet Svar.

„Vassja!" gjentog han, idet han sprang op fra Sengen. „Vassja! hvad er der i Vejen med dig? Hvad tager du dig for?" raabte han, idet han ilede hen til ham.

Vassja løftede Hovedet i Vejret og saa' igjen paa ham med dette sløve, stive Blik.

„Han har mistet Bevidstheden," tænkte Arkadius rystende af Skræk.

Han greb Vandkaraffen, løftede Vassja i

Vejret og øste ham Vand over Hovedet, vædede hans Tindinger, gned hans Hænder mellem sine, — og Vassja kom atter til Bevidsthed.

„Vassja! Vassja!“ raabte Arkadius med Taarer, ikke længere i Stand til at bevare sin Fatning. „Vassja! ødelæg dog ikke dig selv. Kom dog til Besindelse! . . . Fat dig dog! . . .“

Han fuldendte ikke Sætningen og trykkede ham lidenskabelig i sine Arme. En vis knugende Følelse udtrykte sig i Vassjas hele Aasyn; han gned sig for Panden og greb sig til Hovedet, som om han var bange for, at det skulde springe.

„Jeg véd ikke, hvordan det er med mig,“ sagde han endelig. „Det ser ud, som om jeg har overanstrængt mig med Arbejde. Naa godt! godt! Lad det nu være godt, Arkadius! gjør dig blot ingen Bekymringer. Lad det være godt!“ gjentog han, idet han saa paa ham med sit sørgmodige, matte Blik. „Hvorfor dog være urolig? Det er godt!“

„Du! Du trøster mig!“ udbrød Arkadius, hvis Hjærte var bristefærdigt . . . „Vassja! sagde han endelig, „læg dig, sov en Smule, . . . hvad? Pin dig nu ikke til ingen Nytte! Saa vil du igjen gaa bedre til dit Arbejde!“

„Ja, ja!“ gjentog Vassja. „Godt, lad saa være; jeg vil lægge mig, . . . godt. Ja! Ser du, jeg vilde gjøre Arbejdet færdigt; men nu har jeg overvejet det, ja . . .“ Og Arkadius bragte ham til Sengs.

„Hør, Vassja!“ sagde han i en bestemt Tone, „denne Sag maa have en endelig Afgjørelse. Sig mig, hvad du har besluttet!“

„Ak!“ sagde Vassja, idet han med mat Haand gjorde en afværgende Bevægelse og vendte Hovedet til den anden Side.

„Nok, Vassja! nok! Fat en Beslutning! Jeg vil ikke være din Morder. Jeg kan ikke tie længere. Du vil ikke kunne falde i Søvn, før du har taget en Beslutning; det véd jeg.“

„Som du vil, — som du vil!“ gjentog Vassja tvetydig.

„Han giver efter,“ tænkte Arkadius Ivanovitsch.

„Følg nu nøje med, Vassja!“ sagde han. „Tænk paa, hvad jeg har sagt til dig, og i Morgen skal jeg frelse dig. I Morgen skal jeg faa din Skæbne afgjort. Hvad siger jeg: Skjæbne! Du har indjaget mig en saadan Skræk, Vassja, at jeg selv bruger dine Ord. Hvad for en Skæbne! Vaas, dumt Tøjeri! Du skal ikke forspilde Julian Mastakovitchs Yndest — eller Kjærlighed om du vil — ja! du skal ikke forspilde den, . . . du skal se . . jeg . . .“

Arkadius kunde have blevet ved saadan længe endnu; men Vassja afbrød ham. Han rejste sig overende i Sengen, omfavnede stiltiende Arkadius Ivanovitschs Nakke med begge Arme og kyssede ham.

„Nok!“ sagde han med svag Stemme. „Nok! lad det nu være godt!“

Og han vendte atter Ansigtet indad mod Væggen.

„Min Gud!“ tænkte Arkadius. „Min Gud! hvad er der i Vejen med ham! Han er helt fra Sans og Samling. Hvad mon han vel kan have besluttet? Han ødelægger sig selv.“ Arkadius betragtede ham fuld af Fortvivlelse.

„Naar han blev rigtig syg,“ tænkte Arkadius, „det vilde maaske være meget bedre. Sorgen vilde forsvinde samtidig med Sygdommen, og saa kunde man paa en ganske fortræffelig Maade faa hele Sagen bragt i Orden. — Dog, hvad er det jeg her snakker! Ak, du min Frelser! . . .“

Imidlertid syntes Vassja at være falden i Søvn.

Arkadius Ivanovitsch glædede sig derover.

„Et godt Tegn!“ tænkte han.

Han besluttede at blive siddende hele Natten hos ham; men Vassja selv laa urolig. Hvert Øjeblik foer han sammen, kastede sig hid og did i Sengen, og aabnede af og til Øjnene et Øjeblik. Endelig fik dog Udmattelsen Overhaand; han syntes at sove saa fast som en død.

IV.

Klokken var henved to om Morgenen.

Arkadius Ivanovitsch sov ind, siddende paa en Stol med Albuerne støttet mod Bordet.

Han havde en foruroligende og sælsom Drøm.

Det forekom ham, som om det ikke var ham, der sov, og som om Vassja laa i Sengen som før. Men besynderligt! Det forekom ham ogsaa, som om Vassja forstilte sig, som om han bedrog ham, og saa — saa — ganske sagte stod op skottende til ham og sneg sig hen til Skrivebordet. En brændende Smerte fyldte Arkadius's Bryst. Det ærgrede, bedrøvede og nedtrykte ham paa en Tid, at han saa, at Vassja, der ikke havde nogen Tillid til hem, saaledes havde Hemmeligheder for ham og forstilte sig for ham. Han vilde omfavne ham, kalde paa ham, bære ham til Sengs igjen. — Da udstødte Vassja i hans Arme et Skrig, og det var kun et livløst Legeme, han bar hen i Sengen . . .

Den kolde Sved sprang frem paa Panden af Arkadius, hans Hjærte bankede voldsomt. —

Han slog Øjnene op og var vaagen.

Vassja sad foran ham ved Bordet og skrev.

Arkadius troede ikke sine egne Øjne og kastede et Blik paa Sengen: dér var ingen Vassja.

Forskrækket sprang Arkadius op endnu under Indtrykket af sit Drømmesyn.

Vassja rørte sig ikke. Han skrev stadig.

Pludselig opdagede Arkadius forfærdet, at Vassja foer hen over Papiret med tør Pen, vendte den fuldstændig hvide Side om og skyndte sig saa meget som muligt at faa Papiret fyldt, som om han udførte sit Arbejde paa den bedste, mest frugtbringende Maade.

„Nej! dette er ikke Bevidstløshed!“ tænkte Arkadius Ivanovitsch og rystede over hele Legemet. „Vassja! Svar mig dog!“ raabte han, idet han greb ham ved Skulderen. Vassja blev ved som før at skrive med den tørre Pen paa Papiret.

„Jeg har rigtig skyndt mig,“ sagde han endelig uden at se op paa Arkadius.

Arkadius greb hans Haand og tog Pennen fra ham. Et Suk undslap Vassjas Bryst. Han lod Haanden synke og fæstede sit Blik paa Arkadius . . . Saa foer han med en pinlig, tungsindig Følelse med Haanden over Panden, som om han vilde fjærne en trykkende, blytung Vægt, der tyngede hele hans Væsen ned, og langsomt, som nedsunken i dybe Tanker, bøjede han sit Hoved ned mod Brystet.

„Vassja! Vassja!“ raabte Arkadius Ivanovitsch fortvivlet. „Vassja!“

Efter en kort Tids Forløb saa Vassja endelig paa ham.

I hans store, blaa Øjne stod der Taarer,

og en uendelig Kval prægede hans blege, blide Aasyn . . .

Han hviskede noget.

„Hvad? Hvad siger du?“ raabte Arkadius, idet han bøjede sig ned mod ham.

„Hvorfor dog? Hvorfor netop mig?“ hviskede Vassja. „Hvorfor? Hvad har jeg gjort?“

„Vassja! Hvad fejler dig? Hvorfor er du bange, Vassja? Hvorfor?“ udbrød Arkadius, idet han fortvivlet vred Hænderne.

„Hvorfor stikke mig ind blandt Soldaterne?“ sagde Vassja, idet han saa sin Ven lige ind i Øjnene. „Hvorfor? Hvad har jeg da gjort?“

Haarene rejste sig paa Hovedet af Arkadius; han vilde ikke tro det. Som tilintetgjort stod han dér foran ham.

Efter et Øjebliks Forløb kom han til Besindelse.

„Det er kun saadan, saadan rent momentant,“ sagde han til sig selv, ganske bleg, med bævende Læber, der vare blevne helt blaa, og han klædte sig rask paa.

Han vilde strax løbe efter en Læge.

Pludselig kaldte Vassja paa ham.

Arkadius styrtede hen til ham og omsluttede ham med sine Arme, som en Moder, hvem man vil berøve hendes Barn . . .

„Arkadius! Arkadius? sig det ikke til

nogen! Hører du? Det er min Ulykke. Jeg vil ogsaa være ene om at bære den . . .“

„Hvad siger du der, hvad taler du om? Kom til Besindelse, Vassja, tænk dig om!“

Vassja sukkede, og Taarerne rullede langsomt ned ad hans Kinder.

„Hvorfor dræbe hende? Hvorved, hvorved har hun forbrudt sig?“ mumlede han ved sig selv med angstfuld, hjærteskærende Stemme. „Det er min Skyld, min Skyld . . .“

Han tav en Stund.

„Lev vel, min elskede! Lev vel, min elskede!“ hviskede han og rystede paa sit stakkels Hoved.

Arkadius foer sammen, kom saa til sig selv og vilde ile efter Lægen.

„Lad os gaa! Det er paa Tiden!“ udbrød Vassja bragt til sig selv ved Arkadius's sidste Bevægelse. „Lad os gaa, Broder! Lad os gaa! Jeg er parat! Følg mig!“

Han tav og saa paa Arkadius med et kummerfuldt, mistroisk Blik.

„Vassja! følg ikke med mig, for Guds Skyld! Vent mig her! Jeg kommer strax tilbage til dig,“ sagde Arkadius Ivanovitsch, der selv tabte Besindelsen og greb sin Hue for at løbe efter Lægen.

Vassja satte sig strax, han var rolig og medgjørlig; kun i hans Øjne straalede en vis fortvivlet Bestemthed.

Arkadius vendte om, tog den paa Bordet

liggende aabne Pennekniv, kastede et sidste Blik paa Stakkelen og løb ud af Værelset.

Klokken var otte. Dagslyset havde forlængst adspredt Dæmringen inde i Stuen.

Han kunde ikke faa fat paa nogen. Han havde allerede løbet omkring i en hel Time. Alle de Læger, hvis Adresse han fik af Dvornikerne, naar han spurgte, om der ikke boede en Doktor der i Huset, vare allerede tagne ud, den ene i Tjenestesager, den anden i Forretninger. Kun én modtog Patienter, han udspurgte længe og nøjagtig Tjeneren, der meldte ham, at en vis Nefedevitsch var der: fra hvem, hvem han var, hvordan, paa hvilken Foranledning, og hvorledes den saa tidlige Besøgende saa ud? — og han kom endelig til den Slutning, at det ikke var muligt, han var meget optaget og kunde ikke gaa med, og Syge af den Art maatte man bringe til Hospitalet.

Saa opgav den nedbøjede, dybt rystede Arkadius, der ikke havde ventet et saadant Udfald, det hele, alle Doktorer i Verden og ilede i højeste Angst hjem til Vassja.

Han styrtede ind i Lejligheden.

Mavra havde, som om intet var forefaldet, fejet Gulvet, pindet Brænde og lavede sig nu til at gjøre Ild i Ovnen.

Han ilede ind i Stuen, — af Vassja var der ikke Spor, han havde forladt Huset.

„Hvorhen? Hvorhen er dog den ulyk-

kelige løbet?“ tænkte Arkadius stivnet af Forfærdelse.

Han gav sig til at udspørge Mavra.

Denne vidste af intet; hun vidste ikke og havde ikke hørt, hvordan han var gaaet bort . . . Gud være ham naadig!

Nefedevitsch styrtede strax afsted til Artemjevs i Kolomna Staddelen. Den Tanke var, Gud skal vide hvordan, falden ham ind, at Vassja var dér.

Klokken var allerede 10, da han kom derhen. Dér havde man ikke ventet ham, havde ingen Anelse om noget, vidste intet.

Han stod forskrækket, ophidset for dem og spurgte, hvor Vassja da kunde være. Benene svigtede den gamle, hun sank ned paa Sofaen. Lisa begyndte, skjælvende over hele Legemet af Skræk, at spørge ham ud, om hvad der var sket.

Hvad skulde han sige?

Arkadius Ivanovitsch hjalp sig hurtig, som han kunde bedst, lavede en Historie, som de selvfølgelig ikke troede, og løb sin Vej, idet han efterlod dem forfærdede og i pinefuld Bevægelse.

Han ilede til sit Kontor, for dog i det mindste ikke at komme for sent og for dér at gjøre Meddelelser, for at man saa snart som muligt kunde træffe Forholdsregler.

Undervejs paakom der ham den Tanke,

at Vassja kunde være hos Julian Mastakovitsch.

Det var det mest sandsynlige. Arkadius havde tænkt herpaa før alt andet, før han tænkte paa Artemjevs.

Ved hans Excellenses Bolig vilde han standse, men saa gav han strax Befaling til at kjøre videre. Han besluttede først at gjøre et Forsøg for at faa at vide, om der skulde være indtruffet noget paa Kontoret, og først naar han ikke fandt ham der, vilde han begive sig til hans Excellense, om ikke andet, saa blot som den, der kunde give nogle Meddelelser om Vassja. En maatte jo dog afgive en Beretning!

Allerede i Forværelset omringede hans yngre Kolleger, der alle for største Delen havde samme Rang som Arkadius, ham og begyndte som med én Mund at spørge ham, hvad der var foregaaet med Vassja. Alle talede i Munden paa hverandre om, at Vassja var bleven gal og havde den fixe Idé, at man paa Grund af hans skjødesløse Opfyldelse af Tjenestepligten vilde stikke ham ind blandt Soldaterne.

Arkadius gav Svar til alle Sider eller rettere sagt: han bestræbte sig for at komme ind i de indre Værelser uden at give nogen noget bestemt Svar.

Undervejs erfarede han, at Vassja befandt sig i Julian Mastakovitsch's Kabinet,

at alle havde begivet sig der hen, og at Hesperus Ivanovitsch ligeledes var gaaet der hen.

Han blev standset. En af hans Foresatte spurgte ham, hvor han vilde hen, og hvad han ønskede. Uden at kjende ham mumlede han noget om Vassja og gik den lige Vej hen ad Kabinettet til.

Derfra hørte man allerede Julian Mastakovitschs's Stemme.

„Hvor vil De hen?“ spurgte én ham lige i Nærheden af Døren.

Arkadius Ivanovitsch tabte næsten sin Fatning, han vilde allerede vende om, men saa fik han gjennem den halvt aabne Dør et Glimt at se af sin stakkels Vassja. Han aabnede Døren og trængte sig, hvordan det saa vilde gaa, ind i Værelset.

Dér herskede der Forvirring og Raadvildhed, fordi Julian Mastakovitsch selv øjensynlig var meget bedrøvet.

Rundt om ham stode alle, der vare af nogenlunde høj Rang, og raadsloge uden paa nogen Maade at kunne komme til nogen Beslutning.

Lidt afsides stod Vassja.

Alt ligesom stivnede til Is i Arkadius's Bryst, da han saa ham.

Vassja stod der bleg, med Hovedet hævet, i „Ret-Stilling“, med Hænderne langs Buxesømmen. Han saa Julian Mastakovitsch lige ind i Øjnene.

Man lagde strax Mærke til Nefedevitsch, og én, der vidste, at de vare Husfæller, sagde dette til hans Excellence.

Arkadius blev ført frem.

Han vilde svare paa de til ham rettede Spørgsmaal, saa paa Julian Mastakovitsch, og da han bemærkede, at hans Aasyn prægedes af sand Medlidenhed, begyndte han at ryste og hulkede som et Barn.

Han gjorde mere endnu: han styrtede frem, greb Chefens Haand og førte den til sine Øjne, vædede den med sine Taarer, saa at Julian Mastakovitsch selv var nødt til hurtig at trække Haanden til sig, gjorde en afværgende Bevægelse og sagde:

„Naa! Lad nu det være godt, Broder! Lad det nu være godt. Jeg ser, at du har et godt Hjærte.“

Arkadius hulkede og kastede bønfaldende Blikke rundt omkring paa alle. Det forekom ham, som om de alle vare den stakkels Vassjas Brødre, alle vare bedrøvede og samtlige begræd ham.

„Hvorledes er det dog, hvordan er dog det kommet?“ sagde Julian Mastakovitsch. „Hvad er han vel bleven sindsforvirret over?“

„Af Tak—nem—me—lig—hed!“ var det eneste, Arkadius formaaede at fremstamme.

Alle hørte hans Svar uden at forstaa det, og alle forekom det sælsomt og usandsynligt.

„Men hvordan kan et Menneske miste Forstanden af Taknemmelighed?“

Arkadius forklarede Sagen, saa godt han kunde.

„Herre Gud, hvilken Ulykke!“ sagde Julian Mastakovitsch endelig. „Og det ham overdragne Arbejde var ikke af særlig Betydning og havde slet intet Hastværk. Saa er altsaa et Menneske gaaet til Grunde for ingenting og uden nogen Grund. Nu, før ham bort!“

Nu vendte Julian Mastakovitsch sig paany til Arkadius Ivanovitsch og begyndte atter at udspørge ham.

„Han beder,“ sagde han pegende paa Vassja, „at vi skal lade være at sige det til en ung Pige. Hvem er det . . . er det hans Forlovede?“

Arkadius gav sig til at forklare Sagen for ham.

Vassja syntes imidlertid at spekulere over et eller andet, ligesom han med den største Anstrængelse overtænkte et vigtigt, nødvendigt Anliggende, som nu kunde være ham til Nytte.

Af og til kastede han bedrøvede Blik rundt om, som om han haabede, at en eller anden vilde minde ham om, hvad han selv havde glemt.

Han fæstede nu sit Blik paa Arkadius.

Til sidst lysnede der ligesom en Straale af Haab op i hans Øjne, han gjorde et Skridt

fremad med venstre Fod, gik derpaa saa utvungen som muligt tre Skridt og sluttede saa tæt med højre Støvle, som Soldaterne gjøre, naar de staa foran en Officer, der har kaldt dem frem.

Alle ventede paa, hvad der nu vilde ske.

„Jeg lider af en Legemsfejl, Eders Excellence, . . . jeg er svag og lille, . . . jeg er utjenstdygtig," sagde han i afbrudte Sætninger.

Alle, som vare i Værelset, bleve til Mode, som om en Haand pressede Hjærtet sammen paa dem, og hvor karakterstærk Julian Mastakovitsch end var, saa kom Taarerne dog i Øjnene paa ham.

„Før ham bort!" sagde han, idet han vinkede med Haanden.

„Hovedet i Vejret!" sagde Vassja halvhøjt, gjorde venstre om og forlod Værelset. Alle, hvem hans Skjæbne interesserede, ilede efter ham.

Arkadius trængte sig efter de andre.

I Modtagelsesværelset lod man Vassja sætte sig ned, medens man ventede paa Ordrer og paa en Vogn, der kunde bringe ham til Sygehuset.

Han sad stiltiende og syntes at være yderst bekymret.

Dem han kjendte, nikkede han til, som om han tog Afsked med dem. Hvert Øjeblik saa han sig om henad Døren til og forberedte

sig paa, at det snart vilde hedde: Det er paa Tiden at bryde op.

En snever Kreds havde samlet sig rundt om ham; alle rystede de paa Hovederne, alle gave de Raad. Hans Historie, som nu pludselig var bleven bekjendt, overraskede mange. Nogle anstillede Betragtninger, andre beklagede og roste Vassja og sagde, at han var en saa beskeden, stille ung Mand, at han berettigede til store Forventninger; de fortalte hvor ivrig bestræbt han var for at lære, hvor begjærlig han var for at udvide sine Kundskaber og hvor meget han stræbte at uddanne sig.

„Han har ved egen Kraft svunget sig i Vejret fra ringe Stand," bemærkede én. Man talte med Forbavselse om hans Excellences Godhed for ham.

Nogle søgte at forklare, hvorledes Vassja var kommen paa den Tanke og var bleven sindsforvirret over, at han skulde stikkes ind mellem Soldaterne, fordi han ikke havde fuldført sit Arbejde. Man fortalte, at Stakkelen først for nylig var bleven løst fra Afhængighedsforholdet til sin Hjemstavnskommune og det kun ved Julian Mastakovitschs Indflydelse, der havde vidst at vurdere hans Talent, hans Lydighed og hans sjældne Sagtmodighed, og var bleven opflyttet i første Rangklasse. Kort sagt, der blev snakket overmaade meget og fremsat Meninger af meget forskjellig Art.

Blandt alle de dybtrystede Mennesker

gjorde særlig en Kollega af Vassja Schumkof sig bemærket; han var meget lille af Vækst og var just ingen ung Mand, men saadan paa det nærmeste henad tredive Aar gammel. Han var ligbleg, rystede over hele Legemet og smilede saa sælsomt, -- maaske fordi denne usædvanlige Begivenhed eller Rædselsscene overhovedet saavel indjager Skræk som ogsaa maaske tillige foraarsager den udeltagende Tilskuer en vis Nydelse. Han løb bestandig rundt i hele den Kreds, der omgav Schumkof, og da han var lille, hævede han sig paa Taaspidserne, greb den første den bedste fat ved en Frakkeknap, — det vil dog sige kun dem, han mente at have en vis Ret til saaledes at tage fat paa, — og forklarede stadig, at han vidste, hvad det hele var kommet over, det var ikke nogen uskyldig, men en meget alvorlig Sag, og man kunde ikke saadan lade det blive derved. Saa stillede han sig igjen paa Taaspidserne, hviskede sin Tilhører noget i Øret, nikkede et Par Gange med Hovedet og løb saa paa ny videre.

Endelig fik det dog altsammen en Ende: der kom en Tjener og en Læge fra Sygehuset; de gik hen til Vassja og sagde til ham, at det var paa Tiden at bryde op. Han sprang op, blev urolig og gik med dem, idet han saa sig om i Kredsen. Han søgte en eller anden med Øjnene.

„Vassja! Vassja!“ udbrød Arkadius Ivanovitsch hulkende.

Vassja blev staaende, og Arkadius trængte sig hen til ham.

De kastede sig for sidste Gang i hinandens Arme og trykkede hinanden fast ind til Brystet.

Det var et smerteligt Syn!

Hvilken chimærisk Ulykke var det, der pressede Taarer af deres Øjne? Hvorover græd de? Hvor var Ulykken? Hvorfor forstode de ikke hverandre?

„Der . . . der . . .! Gjem det!“ sagde Schumkof, idet han trykkede Arkadius et Papir i Haanden. „De tager det ellers fra mig! Bring mig det en Gang senere, bring mig det; gjem det . . .“

Vassja fuldendte ikke Sætningen. Man kaldte paa ham. Rask løb han ned ad Trappen, idet han nikkede til alle og tog Afsked med alle. Fortvivlelse prægede sig i hans Ansigt. Man bragte ham endelig ned i Vognen og førte ham bort.

Arkadius aabnede hurtig Papiret: det var Lisas sorte Haarlok, som Schumkof ikke vilde berøves.

Hede Taarer strømmede ud af Øjnene paa Arkadius.

„Ak, den stakkels lille Lisa!“ . . .

Efter Kontortidens Slutning gik han ud i Kolomna Staddelen,

Jeg vil ikke beskrive, hvad dér gik for sig.

Endogsaa Petja, den lille Petja, der ikke begreb det mindste af, hvad der var tilstødt den gode Vassja, gik hen i en Krog, bedækkede Ansigtet med sine smaa Hænder og hulkede af hele sit barnlige Hjærtes Inderste.

* * *

Aftendæmringen var allerede indtraadt, da Arkadius begav sig paa Hjemvejen.

Da han kom til Njevaen, blev han et Øjeblik staaende og kastede et gjennemtrængende Blik over Floden ind i det røgopfyldte, kuldetunge Fjærne, der pludselig flammede op i den blodrøde Aftengløds sidste Purpur, som glødede paa den taagede Horisont. Natten lagde sig over Staden, og Njevaens hele umaadelige, af frossen Sne opsvulmede Flade blev ved det sidste Gjenskin af Solen ligesom besaaet med uendelige Myriader af spidse Rimstraaler. Det var 20 Graders Kulde. Den varme Aande, der strømmede ud af de anstrængte Heste og de løbende Mennesker, frøs til Rim. Den tætte Luft rystede ved den ringeste Lyd, og lig Kæmper steg Røgskyerne op fra alle Tage paa begge Flodbredder, og svævede opad mod den kolde Himmel, idet de undervejs forenede sig og atter skiltes, saa at nye Bygninger syntes at opstaa ovenover de gamle, en ny Stad syntes at danne sig oppe i Luften . . .

Tilsidst saa det ud, som om hele denne Verden, — med alle dens Beboere, mægtige og svage, med alle dens Boliger, de fattiges Vraaer og de guldsmykkede Paladser, denne Verdens Mægtiges Fryd — i denne en fantastisk, trolddomsagtig Fata Morganas Dæmringstime lignede et Drømmebillede, der snart pludselig vilde forsvinde og som Damp stige op mod den mørke blaa Himmel.

En sælsom Tanke opstod i den stakkels Vassjas nu broderløse Kammerat.

Han foer sammen, og en hed Blodstrøm ligesom udgød sig i samme Øjeblik over hans Hjærte, idet den pludselig brød frem under Indflydelse af en mægtig, ham hidtil ukjendt Følelse.

Nu først syntes han at fatte og erkjende hele denne Ophidselse, hvorigjennem hans stakkels Vassja, der ikke formaaede at bære sin Lykke, havde mistet Forstanden.

Hans Læber bævede, hans Øjne stirrede vidt opspilede, han blegnede og hans ind i Fremtiden svævende Blik syntes i dette Øjeblik at opdage noget helt nyt . . .

* * *

Han blev forstemt, gnaven og tabte hele sin Munterhed. Hans gamle Bolig var ham modbydelig, — han tog sig en anden. Til Kolomna-Staddelen vilde han ikke gaa og kunde ikke.

To Aar senere mødte han Lisa i en Kirke. Hun var allerede gift; bag ved hende gik en Amme med et Pattebarn.

De hilste paa hinanden og undgik længe at tale om Fortiden.

Lisa fortalte, at hun Gud ske Lov var lykkelig, at hun ikke var fattig, at hendes Ægtefælle var en god Mand, som hun holdt af . . .

Dog pludselig midt under hendes Snakken fyldtes hendes Øjne med Taarer, Stemmen rystede for hende, hun vendte sig bort og knælede ned paa Kirkens Marmorgulv for at skjule sin Kummer for Menneskene . . .

Dansk Folkebibliothek.

Udkommet er:

Nr. 1. **Ludvig Holberg:** Don Ranudo.
- 2. **Heinrich Heine:** Harzrejsen.
- 3. **Jens Baggesen:** Komiske Fortællinger.
- 4. **Lamartine:** Graziella.
- 5. **Chr. Olufsen:** Gulddaasen.
- 6. **George Eliot:** Amos Barton.
- 7. **Shakspeare:** Hamlet.
- 8. **Hackländer:** To Fortællinger.
- 9. **Garschin:** Fortællinger.
- 10. **Johannes Ewald:** Balders Død.
- 11. **Diderot:** Rameaus Brodersøn.
- 12. **Ludvig Holberg:** Abracadabra m. m.
- 13. **Goethe:** Werther.
- 14. **Jules Michelet:** Jeanne d'Arc.
- 15. **Ludvig Holberg:** Jeppe paa Bjærget.
- 16. **Goethe:** Egmont.
- 17. **Mark Twain:** Skitser I.
- 18. **Wessel:** Udvalgte Skrifter.
- 19. **Chateaubriand:** Atala.
- 20—21. **Baggesen:** Labyrinten I.
- 22. **Chamisso:** Peter Schlemihl.
- 23—24. **Erckmann-Chatrian:** Efter Moskous Brand.
- 25—26. **Fritz Reuter:** Fra Anno tretten.

Nr. 27. **Daudet**: Fortællinger I.
- 28. **Dickens**: Fortællinger.
- 29. **Mommsen**: Brødrene Gracchus.
- 30. **Molière**: Scapins Gavtyvestreger.
- 31—32. **H. F. Ewald**: Hvad Ellen vilde.
- 33—34. **Schiller**: Røverne.
- 35—36. **Maupassant**: Peter og Hans.
- 37. **Byron**: Manfred, Mazęppa og Fangen paa Chillon.
- 38. **Thaarup**: Høstgildet m. v.
- 39—40. **Dostojevskij**: Optegnelser fra det døde Hus.
- 41—42. **Goncourt**: Germinie Lacerteux.
- 43. **Shakspeare**: Kong Lear.
- 44. **Börne**: Udvalgte Fortællinger.
- 45. **Freeman**: Den engelske Forfatnings Udvikling.
- 46—47. **Schiller**: Maria Stuart.
- 48. **Hugo**: En dødsdømts sidste Dag.
- 49—50. **Baggesen**: Labyrinten II.
- 51. **Swift**: Gullivers Rejse til Lilliput.
- 52. **Alarcon**: Kaptejn Veneno.
- 53. **Voltaire**: Naturmennesket.
- 54—55. **Jerrold**: Fru Caudles Gardinprækener.
- 56. **Ising**: Vilhelm af Oranien og hans Page.
- 57—58. **Poul Chievitz**: Fra Gaden.
- 59. **Pascal**: Tanker.
- 60. **Irving**: Fortællinger fra Alhambra.
- 61—62. **Schiller**: Wilhelm Tell.
- 63. **M. Goldschmidt**: Den flyvende Post, — Hævnen.

Nr. 64. **Stuart Mill**: Arbejdernes Krav. — Kvindernes Frigörelse.
- 65. **Racine**: Esther.
- 66. Nygræske Fortællinger.
- 67. **Henrik Pontoppidan**: Folkelivsskildringer I.
- 68. **Goncourt**: Tanker og Indtryk.
- 69. **Musäus**: Legender om Rübezahl.
- 70—71. **H. F. Ewald**: Knud Rydbjerg.
- 72—73. **Perrault**: Æventyr (med Dorés Illustrationer).
- 74. **Shakspeare**: Romeo og Julie.
- 75—76. **Thiers**: Napoleon paa St. Helena.
- 77—78. **Stanley**: Rejse gennem Afrika. Med 26 Billeder.
- 79—86. **Konversations-Lexikon.**

Udtog af Pressens Udtalelser om dette Konversationslexikon: „Det overtræffer langt de Forventninger, men med Rimelighed kunde stille til et saadant Foretagende. Bogen synes at forene alle gode Egenskaber. Dansk Folkebibliotheks Konversationslexikon fortjener den videst mulige Udbredelse."

- 87. **Malte Konrad Bruun**: Aristokraternes Katekismus.
- 88. **Sienkiewicz**: Sejerherren Bartek.
- 89. **Tacitus**: Kejser Nero.
- 90. **Verga**: Udvalgte Fortællinger.
- 91. **Mark Twain**: Skitser II.
- 92. **Taine**: Jakobinernes Ledere.
- 93. **Kleist**: Michael Kohlhaas.

Nr. 94—95. **St. Amand**: Kvindetyper.
- 96—67. **E. & J. de Goncourt**: Det franske Samfunds Historie under Revolutionen.
- 98—99. **Rousseau**: Samfundspagten.
- 100. **Lamennais**: En troendes Ord.
- 101—2. **H. Drachmann**: Kunstnere. I.
- 103. — Kunstnere. II.
- 104. **Ch. Dickens**: Kirkeklokkerne. (Fortællinger II).
- 105. **Luthers Bordtaler.** Ved Vilh. Beck.
- 106—7. **H. F. Ewald**: Frantz Böckmann og Dronning Alfifa.
- 108. **Daudet**: Fortællinger II.
- 109. **Henrik Pontoppidan**: Folkelivsskildringer II.
- 110. **Dostojevskij**: Et svagt Hjærte.
- 111. **Molière**: Don Juan eller Marmorgjæsten.
- 112—13. **Iwan Turgénjew**: Purin og Baburin. Vagtlen. To Fortællinger.

Hvert Nr. koster 25 Øre.

(Indb. i et smukt komp. Bind koster hvert Nr. 25 Ø. mere.)

Dansk Folkebibliotheks Bøger faaes i enhver Boglade i Norden.

Nyt dansk Forlagskonsortium.

Udkommet er:

Dansk Folkebibliotheks
Konversations - Lexikon.

Under Redaktion

af

Julius Schiøtt og **Al. Schumacher.**

Foruden Cand. mag. Jul. Schiøtt som Redaktør (tillige Sprog og Literatur) og Literat Al. Schumacher som Redaktionssekretær (tillige Geografi og Statistik) skyldes dette Værks Udarbejdelse følgende Herrers Bistand og Medarbejde:
Skibsfører O. Christensen (Søvæsen).
Ingeniør P. Christensen (Fyrvæsen).
Dr. med A. P. Grønbech (Lægevidenskab).
Cand. mag. Oscar Hansen (Filosofi).
Conservator ved polyt. Læreanstalt (J. Hornung (Fysik og Technologi).
Cand. phil. W. Lundbeck (Botanik og Zoologi).
Cand. polyt. Løwensøn (Chemi).
Fuldmægtig ved Studentersamf. Retshjælp. Cand. jur. C. V. Møller (Rets- og Statsvidenskab).
Cand. phil. V. Østerberg (Historie).

Udtog af Pressens Udtalelser om dette Konversationslexikon: „Det overtræffer langt de Forventninger, man med Rimelighed kunde stille til et saadant Foretagende. Bogen synes at forene alle gode Egenskaber. Dansk Folkebibliotheks

Konversationslexikon fortjener den videst mulige Udbredelse."

Politiken for $^{8}/_{10}$:

Stoffets Ordning synes os heldig, og netop saadant er medtaget, som man i Hjemmet vil søge Kundskab om.

Morgenbladet for $^{30}/_{9}$:

Et Lexikon, der synes at kunne blive til stor Nytte og Glæde for Foretagendets mange Venner.

Dansk Folkebibliotheks Konversationslexikon bør ikke savnes i noget Hjem og er billigt nok til at kunne anskaffes af enhver. Det vil være en let tilgængelig Kilde til allehaande Viden og vil saaledes afhjælpe mangt et Savn. Det meddeler de nyeste geografiske og statistiske Oplysninger, bringer biografiske Notitser om en Mængde, særlig Nutidens og Nordens, berømte Mænd paa Videnskabens, Kunstens og Politikens Omraade, indeholder Forklaring paa alle gængse Fremmedord, naturvidenskabelige og teknisk-kemiske Meddelelser, forklarer de vigtigste juridiske Udtryk, de hyppigst forekommende Handels- og Søudtryk, i det hele taget de almindeligste af de for hvert enkelt Fag brugelige Kunstudtryk, paa Have-, Landbrugs-, Jagt- og Sportsvæsenets, paa Musikens, Rets-, Læge-, Sprog- og Naturvidenskabens Omraade o. s. v., o. s. v., saa at det vil kunne erstatte mange specielle Haandbøger i de paagjældende Fag og være et paalideligt og uundværligt Hjælpemiddel i det daglige Liv for enhver, der ønsker Oplysning af hvilkensomhelst Art.

Værket, der udgjør c. 700 tættrykte Sider, koster kun **2 Kr.**

Indb. i et smukt komp. Bind er Prisen: 2 Kr. 50 Øre.

— Exemplarer faaes i enhver Boglade. —